

Latweefchu Amifer.

58. gadagahjums.

Nr. 47.

Treschdeenā, 21. Novemberī (3. Dezemberī.)

1879.

Nebaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. Hohenpoth, Kurland. — Ekspedīzija Besthorn L. grahamu-bohde Jelgavā.

Latweefchu draugu beedriba sawu gada-fapulzi noturehs 4. un 5. Dezemberī Jelgawas muzeumā.
Sehdeschana sahlfesē pulksten 110s no rihta. Zien. beedribas lohzelus luhds fanahkt

A. Biesensteīn,
presidents.

Nahditojs: No eekfsemehm. No chfemehm. Bisjamaalabs finas. Auklahta wehnile. Sehlohpiba un fainneebiba. Zaur behdahm pee laimes. Maschinistu un maschini turinataju skohla Nihga. 1600 gadus wega nanda. Naudas-papiheru zena. Prezes zenas. Drupas un druskas. Aibildes. Studinashanas.

No eekfsemehm.

Behlerburgā schinīs deenās tika kara-teefas preefchā wests Leon Mirekij's un daschi ziti walsts-noseedsneeki; wiai wiſi tika apfuhdseti, ka esoht puhlejuschees avgahst pastahwoſcho fahrtibū un likumus. Bes tam wehl Mirekij's ir apsuhdsehts par schahweju us generali Drenteln'u, par pakaltaifitū paſu avgahdataju un wehl daschdaschadi zitadi.

— Eedfhwotaju skaitlis Kreevijā wairojahs deenu no deenas. Kā „Pet. Btg.“ aprehkinajusi, tad f. g. ween ir eedfhwoneeki par 1 miljonu wairojuschees. Kad wiſus Kreevijā eedfhwotajus fasskaitam, tad redsam, ka muhſu tehvižā eedfhwotaju skaitlis ſne-dahs pee 97 miljoneem dwehſetu.

No Jelgawas. Dohbeles aprinka oħtrā avgabala jaunekli loh-seja 5. Novemberī; peenemti un swehrinati wini tika 6. un 7. Novemberī. Gesaukti bij pawisam 428. wihi; to starpā ar atswabina-shanas teesibahm 261, — bes minetahm teesibahm 167; janodohd bij 122. Atstahdinato no iſgahjuschi gada bij 20. Pee peenem-shanas tika flimnizā eelikti 11, ſemes-fardsei peeskaititi 21, pawisam iſbrahketi 13, us weenu gadu atstahdinati 10, skohlās atstahti 2, ka skohlotaji un kugeneeki reſerwai peeskaititi 4; — nebij atnahkuſchi 8 wihi. — Treschā avgabala (Jelgawas pilſehtā) jaunekli at-kal lohſeja 8. Novemberī, un tika peenemti un swehrinati 9. Novemberī. Gesaukti bij pawisam 247 wihi; to starpā 51 Ģbreji. At-swabinaschanas teesibas bij 124; to starpā 29 Ģbrejeem. Janodohd bij pawisam 75 wihi; to starpā 13 Ģbreji. Pee peenemshanas tika us weenu gadu atstahdinati 19, pawisam iſbrahketi 7, ſemes-fardsei peeskaititi 6, flimnizā eelikti 5, skohlās atstahti 5; — nebij atnahkuſchi 48 wihi. Zaur tam, ka tik dauds nebij eeraduschees, un tik dauds bij ja-iſbrahke un ja atstahda us nahloſcho gadu, bij janem ori oħtrahs un treschahs ſchikras jaunekli (ar atswabinaschanas teesibahm) pulka, un ir tad wehl peetrhukla 5 kriſti un 3 Ģbreju rekruschi; Ģbreju 3 rekruschi nu gan tika yanemti no pirmahs ſchikras atswabinateem, ka to jaunakais kara-liluma peesibmejums atwehl; bet kriſtitee paleek wehl ſhim brihscham parahdā. Nonemtee 3 Ģbreji ir weenigee dehli, jeb familiu usture-toji, un ta nu tahs trihs familijas buhs draudsei ja-apgahdā; war gan wehl ori buht, ka wini pehz kahda laika war tikl atswabinate, jo flimnizā ir eelikti 3 Ģbreji, un weens Ģbrejs nebij atnahjis; bet drohschi us tam paatarees tomehr newar. — No kriſtiteem iſ-truhka, ka ari ſhogad, wiſa rasloiniku-olkade.

— Kursemes lohpu-aiffargashanas-beedriba, ka laſams is wi-nas beidSAMĀ gada-jeṭorkschna pahrfkata, rahda lohti preezigu waigu, ka wiſi Jelgawas skohleni, iſnemoht tika Adolphi'a kga skohlu, esoht pheebedrojuschees pee ſchihſ ſwehtibu nesdamahs beedribas, un kad wehl laukskohlas ſchinī beedribā eestahs, kas drihs esoht gaidams, tad buhſchoht beedribai pahri par 30 tuhſt. jaunu lihdsstrahdneku, kas ſcho labo darbu turpinahs.

— Meera-teefu preefchlikums preefch Baltijas gubernahm, kas tika pahrluhkohts no ihpaschas komisijas, wehl reis nemts pahraudfischana, un tad tiks eesneegts walsts-padohmē, kur tas reis dabuhs sawu galigo nofazijumu.

— Is Baltijas peekrastes wehl arween naħk finas no daschahm weetahm par wehtru, kas tur plohsijusees Oktobera mehnesi un deewsgan ſkahdes padarijuſi. Ta nupat ari ſinoja, ka atkal weens fugis ſadaufihts Salazes-grihwā.

Is Wadakſtes. Kahdam turenes Schihdam naħti us 27. Oktoberi uſkrituſchi mesħa laupitaji, aħħemmuſhi tam 180 rublu naudas un to nonahwejuschi — bresmigi ſakapadami ar zirwi.

No Talseem. Talfu pilſehtinsch azihm redsoht gadu no gada paleek leelaks un kohſchaks; un loi gan wiñam wehl nau pilſehtas teesibas jeb reftes, tad tomehr wiñch wairak attihstijees un uſplauzis, neħħa dasch zits Kursemes meestinsch no wezu wezeem laikem. Talsöd ix wiſas eelas brugetas, nami us to kohſchalo apkohpti. Ilgadus tohp jauni glihti nami buhweti, ta ka ir iſzchlusees pawisam jauna pilſehtinas-dala — Jaunee Talsi. Sche ir redsamas prahwas bohdes, kurās war dabuht pirkli wiſu wiſabas leetas. Lehrauda-leelas pee Heinz'a lunga ir jau no ſen laikem Kursemē iſſlawetas. Kojnū ari Heinz'a kgs, ka firmais gohda wihrs, wairas newalda par bohdi, tad tanu paſħa namā, pee Schwarz'a lunga, ir dabunamas taħdas pat labas leetas. — Tagad ir Talsöd aprinka- un pilſtefa, rekruschi - nemšchanas-komisija, renteja un pasta-kantoris. Jau 11 gaddus pastahw Talsöd labprahṭiga uguns-dieħseju beedriba. Preefch 2 gadeem dibinaja ſemkohpibas beedriba, kurai lab pulsinsch beedru. Behrnajā gadā eezeħla palihdsibas beedriba, lai beedram, kād miris, waretu behres iſriħkoht pa goħdam. — Talfu baſniza preefch kah-deem gadeem eekħħa pahrtasita un ar kohreem avgahdata, lai leela draudse dabutu wairak ruħmes. Kohruż żelot manija, ka baſniza taps tumšha; ta' tad wajjadseja jumtu zelt augħtak. — Zaur nelaika Bastendes lunga, barona von Hahn, għad-äħanu un peepalihdsibu telegrafs eetaſiħts no Talseem liħds Kuldigai. — Bet ne wiſ ween pilſehtinsch, ari Talfu apkahrtue, lauzineeki un wiñu dsiħwe eet ra-scheneem ſohleem us preefchhu. Bahrikschana wairojahs un gaismi iſplatahs. — Un ikkatris, kas ſchekk kahdu laizina mitis, ne buht ne-aimrifhs — jaukħos Talfus un miħlohs Talfinekkus.

No Jaun-Bebru muisħas „R. L“ fina par ſchahdu atgadi-jeenu: Šho pawafar, Aprila beigħas, turenes Bruhħgħinu puðmu-ſħas rentnekkam paſuda no ganeem trihs meħneschu wezs telfi. Gan mekleja, bet kād ne-atrada, un tas ari weħla kād ne-eeradahs, tad tu-reja to waj par nosagtū, waj ari no swħreem tuwejā mesħa ſaplohsitu. — Te Oktobera mehnesi, aufstakam laikam eestahjotees, kahdu deenu pee ganamā pulka atkal eerohdahs paſuduſħais telens un tohp ar ziteem lohpeem fuhti eedſiħts. Bet ilgi tas te ne-istureja. Oh-trā deenā, fuhti durwihs attaſiħt, tas ari johni dewahs proħjam meſħa. Tomehr laikam aufstums to speeda driħiġi atkal naħħt atpaka. Kahdu deenu tas atkal bij pheebedrojies ganamam pulka un pah-nahza mahjós, — kur tas nu pee walga tata l-lik. Telens, wefelu puqgadu mesħa ſadħiħo, it valizis gluši ka zits meħħa-loħps. Wiñch ir-flaik no augħma, spohdra, gluda ſpalwa, nifrs, leż-ka ſirna ar leelako wekkibu pahre ſchogħeem un grahvjeeem, or wahrdi, no pa-ſħtamahs teku lempibas pee wiñi neħħas wairas nau manams.

Is Leel-Behrs, 15. Oktobri. Waſara jau atwadijuſſe. Wiñna ir ori liħdsneħmu ſi muhſu dailawinu luu klikti — kohſcholu puk-wirkni, kas muhſu dahrus til krahħi liħds ſhim biż-ju pafċi kohħi.

Dahrsā auga skaita pulit,
Kas to skaitu eestahdi?
Tue bij weena daita meitix,
Kas to dailu audsina?

(T. Zimse.)

Turpretim rudenis atmahlvams ir daschu labu no paschahm „dai-lahm stahditajahm“ is winu lihdsschinigahs dshwes-lahrtas iszehlis, winu ilgoschanohs un wehleschanahs peepildijis — ar kreetneem „tautas dehleem“ faweenodams. — Wehjisch laupa lohleem nodselsteju-schahs lapas. Ganisch fanz ar behdigu balsi: „Jau wasara pagahjusi!“ — Ari ganami pulki ar gaudi balsi atstahj ganibas un plawas. Likai schur-tur reds labakas deenäs kahdu oraju rugojus aroht. Nahlamais matises-lauks ir jau ar kohschis satu un kreetni pabeesu ap-segu sedsees. Dewigais rudenis nu ir klahstu, mums katram no fa-was bagatibas ko fewischki peeschkirdams. Darbigohs semkohysus apdahwinadams ar smuidrahm, steebrainahm rohgahm, selt-dseltenahm wahrpahm, skarainahm ausahm, sil-galwaineem lineem, balteem, vele-keem sineem, garischigeem kartuseleem un wisu wifadahm dahrsu-fal-nehm. Bes tam wehl ir dasch no wina farkan-baltohs abholus, dseltenohs bumbeerus un zitus auglus fanehmis, ka dailu rohtu.

Muhfu fainmeeki lihds schim, ka rentneeki, pa leelakai datai gan mas par kreetni auglu-lohku dahrsu oetaifischahu bij ruhpejuschees; bet tagad, ka grunteeki buhdami. — zeram, ka gressh's wehribu wairak us tahdu pelnas-awotu.

Lini dascham mums ir labi isdewuschees, kuri, waijadfibus brihd'i islektati, deewegan labu grofi atmet. Labiba no auguma gan wairak apfohlija, neka no taks tagad iskulam.

No puhra kweeshu isnahl . . .	9 puhri,
" " rudsu . . .	8 "
" " meeshu . . .	12 "
" " ausu . . .	8 "
" " kartufelu . . .	3 " weeglā semē.

Stiprā semē ir gluschi sapuwuschi.

Nau wis pehrnā rascha!

Semgaleetis.

No Saukas. „Latv. Awises“ sawā schi gada 37. nummurā, dibinadamahs us „St. R.“ sinojumu, dara sinamu, ka jaun-eezeltais teefas-peeshdetajs P. Brunineek'a fungē no 14. Augusta sahkoht pee Saukas pagasta-teefas eewedis latwissu protokolu weschanu. Tagad mums ir Saukas pagasta-teefas preefchschdetajs Schalzeneek'a fgs pesuhtijis rakstu, no kura redsam, ka tas ta ne buht nau, jo Saukas-, tapat ka gandrihs wisa Jaunjelgawas aprinko pagasta-teefas, — tohpoht protokoles westas tikai Wahzu walodā, „jo newaroht, jeb ari negriboht fawem skrihwereem doht tik leelas lohnes, ka schee loi eesvehtu west wifas protokoles abjas, t. i. Latwesshu un Wahzu walodās.“

Behz Schalzeneek'a fga sinojuma esoh, zil winam sinam, wifa Jaunjelgawas aprinko tikai weena no masakohm pagasta-teefahm, kas wedohf sawas protokoles latwissi, un lukties aprinko ne-esoh neweenas tahdas. Schalzeneek'a fgs tahlik raksta, ka minetom „sinojumam esoh jau tihri ka us peeres rakstiks“, ka ta newaroht buht, jeb to esoh „rakstijis tahds, kas no teefas-darischanahm neka neproht“, „jo kur gan tas ir dsirchis“, ta Schalzeneek'a fgs jaustā, „ka kahdas eestahdes apaksch-lohzelis, ka peeshdetajs pee pagasta-teefas, wifa eestahde war kahdu wehrā leekamu pahrgroftijumu eewest?“ „Pee kahdas jaunas leetas eeweschanas waijagoht zitadu wihru, neka til pagasta-teefas peeshdetaju, — muhsu leetā — wismasak aprinka-teefas.“ Schalzeneek'a fgs spreesch, dohmadams, ka ari „redakzija“ esoh „pee schihs leetas drusku wainiga.“ — Noscheljojam, ka muhsu sinotajam wihlees, bet nebija eemesla, winam netizeht, jo Apaksch-Kursemē beejhi ween tohp pagasta-teefas protokoles westas Latwesshu walodā. Mehs schē dohmojam, ka drihsak waijadsetu no aprinka-teefas atwehleschanas luhtees preefch protokolu weschanas Wahzu walodā, neka Latwesshu walodā, tapetz ka Kursemes semneeku-likumu-grahmatā no 1818. gada, 352. paragrafs, muhsu Kunga un Keisora pawehle tā skan: „Preefch pagasta-teefas wifa leetas tohp istesetas ar wahr-deem un eelsch taks tehwa walodās, ka tas leelakais pulks ta semneeku pagasta runā; aridjan tas protokols tanī walodā tohp farakstiks.“ —

Kaut ari mehs „no teefas-darischanahm mas ko prohtam“, to-mehr zeram, ka Schalzeneek'a fgs nelaunooses un mums negribehs us-rahdiht ka jounu „wainu“, ka schē esam peeminejuschi scho wehrā leefamo likuma punkti.

No Chrgemes draudses. Muhsu draudse pastahw wejs un fliks eeradums, kuru jau sen waijadseja atmet un nezeenicht, bet tas tagad wehl tohp kohpts un zeenihts. Scho mehs sauzaam par „kuhjineekos eeschanu.“ Kad kahds pahris teek laulahs un kahdas

dsertas, tad svehtdeenas wakarā, kad tumsch fohk mestees, eerohnahs kahsu-mahjā dauds neluhgtu weesu, tee wisi ir „kuhjineekis“, danzo un chrmojahs, wisuwaikr puiscchi un metas, zits ir wairak fā 10 wer-stes nahjis, schā un ta nepashstami isgehrbuschees. Tas nu wiss ne-kas nebuhtu, ja tik dantschu deht buhtu nahkuschi, bet daudseem ir pawifam zits noluhks, zits ir nahjis sagt, zits bruhtgonam un bruhtei atrechtees, zits zeredoms sawu eenaidneku atrast un tam atmalkscht, zits labi peedsertees. Nau ilgi atpaka, kad weens „kuhjineekis“ ta bijis peedsehrees, ka nau spehjis us mahju aiseet, bet eegahjis purā, un valizis us zini guloh. Birndeneenas rihtā, kahsu-mahjas ganu-funs to atradiis, fahjis reet, gani eet luhloht, ko funs tur reij; to redsedami nedrihksf klahst eet, bihdamees, ka nau traiks funs, bet eet us mah-jahm un stahsta, ka purā laikam esoh traiks funs us zini nogulees. Weens no kahseneekeem pakar flinti un skreen traiko funi noschaut. Tur noskrehjis ari nedrihksf klahst eet, uswelt gaili un schauj us parah-ditu zini, schahweens trahpa guletaju, kas tuhlit usmohstahs un at-rohd fewi eewainotu. „To winsch nu peeminehs wisu sawu muhschu, ko „kuhjineekos“ cedams dabujis.“ (M. B.)

Treschdeen, 10. Oktoberi, pulksten 10ds no rihta, nodedsa Kaln-zeema Lehpju-mahju istaba, kuhlis un flehts, kas bij apaksch weena junta fabuhwetas. Mahju-faimneekam un eedfihwotojeem wifa wigu manta, 8 zuhkas un lohpu-bariba sadegusi. Skahdi rehkinga us 2700 rubl. sudr. — Uguns ir tilusi peelaista no weenās prahā fa-jukushas meitas, kura tagad stahw ismekleschanā.

Kahds Kalnzeemeets.

No Matkules. 29. Oktoberi nodedsa ap poschu pusdeenas laiku Matkules Ahses-frohgus. No kam uguns zehluisees, nau skaidri sinams. Laikam gan no pihipes, ko kahds zela-wihrs nebuhs deewegan apdohmigi smehkejis. Uguns tod tik pamanita, kad jau jumta schah-wusees. Tai deenā bij leela wehtra; laikam bij kahda dīrīstele iſkri-tusi stedelē folmōs, kur ta ihſā laikā par leelu leesmu uspuhsta. Krohdsineeks pohrbihjees, un turklaht wehl gaudens us kahjahm, nau warejis neka dauds no sawas mantas isglahbt. Krohdsineekam sadeguschi 2 gohwis, aitas, 1 sirgs, 1 zuhka, rati, kamanas, dauds eepirkas prezess, drahnas, wifas amata-leetas un ahdas (jo winsch ir turpnecks), ta ka winsch sawu skahdi rehkinga lihds 1000 rubl.

Is Schwitenes-muischias. Gan nepatihkom ir par kahdu breef-migu, tamlihds ari behdigu notikumu wehstiht, bet ko loi doro, dalitas behdas esoht pus-behdas. Tai 22. Oktoberi sch. g., preefch pusdeenos, ir Schwitenes-muischias senakais dahsneeks J. Rosenfeld's, dīsimis Igounis, Ohschu-muischā atrastis nomiris. Notikums muischias eedfih-wotajus eefahkumā nau wedis ne us kahdahm launahm dohmahm, jo nelaikis jau pahri par 80 gadeem; todehl dohmoja, ka tapat nomiris. Kad aissahjējam nekahdu radu schē nau, tad tika muischias-waldei par to sinohs. No muischias-waldes puses nelaiki tuvak ap-luhkoht pamanija, ka gultu-drahnas un lihks ar osinim. Schah-das sihmes weduschas us zitham dohmahm, un sihki eewehrojohf is-rahdijects, ka nelaikis nogalinahs. Tuhdal muischias-walde wehstijusi par to Bauskas pilsteefai. Ohtrā deenā ari isbrauzis Bauskas zeen-pilskungs, pawadihts no aprinka-daktera un ministeriata. Lihki is-meklejoht un schehschoht atraduschi, ka tas noschaujts. Slepka-weem nau nahzees weegli weziti nogalinahs; ar svehra prahū tee to schaujuschi, jo pa muti, degunu un azihm sprahguschi osinis ahrā, un wifas sihmes no pirksteem, ar kureem rihkli schaujta, bijusches us kahd redsamas. Tika tuhdat usfahpta ismekleschanā, un israhdiyahs, ka slepkavi zaur kahdos tulchias istabas lohgu eetikuschi un nelaimi-gajam usbrukuschi wirsū. No tam bij ari noprohtams, ka slepkavi sinatneeki. Drihs ari pamanija, us kuru pusi laundari, kas likahs trihs bijuschi, dewuschees, jo tee launo darbu isdarijuschi — gahjuschi pa muischias lauku prohjam. Pa pehdahm (kad bij dubku loik) sahka arween tahlik eet, un pehdas noweda us Leel-Lohdu Wankas-frohgu. Tur isklauschinajohf dabuja sinah, ka wakarā preefch mi-nēdā notikuma tur bijuschi trihs ahrsemneeki, Brusjchi, kahdu schim brihscham Schwitenē lohti dauds deenestā stahw. Dohmoja, ka jau pa datai noseguma pastrohdatajeem us pehdahm. Ohtrā deenā ari wifas trihs Brusjhu jaunelius fanehma, un lai gan tee leedsahs, tad tomehr tika apzeetinati un us Bauskas pilsteefu deht tahlikas ismekleschanas nowesti. Wifas trihs ir jauni zilwelki, tiko pahri par 20 gadeem. — Slepkaibas noluhks ir nauda, jo nelaika istabā atrada wifas aisslehtgas weetas usplehtas. Zil slepkavi naudas tur atraduschi, nau ibsti sinams, jo wezim ir gan naudas krahjums bijis, bet to tas ir drohjachā weetā noguldijis. Kā wehla kahdseju, weens no scheem trijeem jau atsinees par wainigu, un weena naudas datajau

atrasta wina dīshwolkī; tadeht war dohmāht, ka faremtee ahrsemneekī buhs wisi trihs wainigi. Nau ari pīrmā reisa, ka no Brūhschu pa-walstneekī Schwitene-s-muischā fleykawiba isbarita. Behnajā gadā tika lohpū-kohpejs zaur ahrsemneekī nosīsts. Schini waſarā jau diwas reisā zaur ahrsemneekī strahdneekī pahris Kursemneekī strahdneekī gauschi fadauſti.

J. R.

No Rūjenes. Kurseme war daschā ſinā ar ſirds-preeku luhkoht us fawu diſchāko mahsu Widsemi. Daschās buhſchanas, ko Widsemneekī jau ir panahkuſhi. Kursemneekī ſlubinaht ſlubina, lai tahn dīnenahs pakat. Kaut ari zitos draudſes Widsemē ne buht negribam aīsnemt, tad tomehr rāhdahs, ka Rūjenes draudſe preeſtakama pee tahn Widsemē draudſehm, kurās walda jo jautrs un dīshwōs gars. To pīrmā fahrtā apleezina Rūjenes „ſemkohpības beedribas gada-pahrfats“. Schihs beedribas ſapulzēs ir apſpreeti wiſu-wiſadi jauta-jeeni, kas ſihmejahs uſ ſemkohpību un ſaimneezibū, ka: lohpū-kohvſhana, lauku-kohpſhana, ſinu-ſehſhana un apſtrahdaschana, iſtahdes u. t. j. pr. Beedriba eewehrojusi jaunektu uſkohpſhanu un iſglihtofſhanu, un beedribas preeſchneeks aifrahdiſis uſ to, ka meitenuſkohlas waijadſigas, kur meitenes pareiſi mahzahs ſchuht, wehrpt un adiht.

Öhtrā fahrtā preeſchneeka paſihgs, Schmid's kungs, zehlis preeſchā, lai Rūjenē dibinā preeſch ſchneem augſtaku ſkohlu, kurā tee eestahjahs, kas mahzibas pabeiguschi draudſes-ſkohlaſ. Zaur taħdu ſkohlu buhtu wezakeem weeglak eefpehjams ſawus behrnuſ bes pilſehtu ſkohlahm, kas dahrgakas, labak un dīſtak iſskohloht. Beedribas lohpūt un ari ziti wihrī, kam ſchi leeta ruhpeht ruhpeja, ap-apnehmāhs naudu doht un kraht preeſch ſchihs ſkohlas dibinashanas. Pawifam tapa 2637 rubl. weenreisigi, un 150 rubl. apſohlti uſ trim gadeem. Preeſch tam eezelta komiteja ſtahſees naigi pee darba. Japateizahs Deewam, ka Latweeſchi jo deenās jo wairak atſiſt, ka taħdas ſkohlas uſ ſemehm ir nepeezeſchami waijadſigas muhſu nahlamai pa-audſei. Zeram, ka ſchi jaundibinajamā ſkohla tapat drihsā ſaikā iſplatifees, ka Waltaiku ſkohla, kas, ar to paſchu no-luhku zelta, ſhim brihscham tohp apmekleta no 120 ſkohleneem.

No Smiltenes. Isgahjuſchā gadā bij Smiltenes draudſe jauna mahzitaja zelſchana. Basnizas un ſkohlas konwents, pee kurā nem dalibu muischnēekī un ſemneekī aifſtahwi, newareju tamdeht weenotees, ka ſemneekī aifſtahwi netapa laifti pee lihdsbalſofſhanas un wehleſhanas. Schi leeta tapa eefneegta eelfleetu ministerijai — deht iſſchklirſhanas. Ministeria kungs tagad eſoht taħda wihsē iſſchklirſ, ka mahzitaja zelſchana Smiltenē eſoht ja-uſluhko — ka ne-likumiga, tapehz ka ſemneekī aifſtahweem konwentā netiziſ attauts lihdsbalſoht. Tagad buhſchoht jauna zelſchana. Schis ministerijas ſpreedums dibinajotees uſ taħdu wezu protokoli, kas Smiltenes draudſe ſemneekī aifſtahweem atwehloht lihdsbalſoht pee mahzitaju zelſchanaſ. Uſ mahzitaju zelſchanaſ wiſpahrige ſchihs ſpreedums neſihe-nejahs, jo ſenakee likumi par mahzitaju zelſchana ari tagad wehl paſtahw ſpehla.

Rīhga. Uſ wiſpahrigeem dseed.-ſwehktēem lihds 30. Oktoberm bija peeteikushees 88 dseed.-lohrī ar laħdeem 2300 dseedatajeem. Dseed.-ſwehktu komiteja ſawā ſehdeſchana minetā deenā noſpreeda, ſwehktus natureht no 17. lihds 20. Junijam nahloſchā gadā. 17. Junijā tapa dseedataju-lohri fanemti un general prohwe natureta; 18. Junijā buhs garigā, 19. Junijā laizigā konzerte un 20. Junijā dſeefmu-karſch. Għandrihs ſchinī vaſchā, — trefħajahs Baltijas žen-tral-iſtahdes laikā buhs ari Wahzu dſeedaſchanaſ-ſwehkti. Kurās deenās Wahzu dſeedaſchanaſ-ſwehkti tapa iſriħkot, wehl nau ſinams. Bet lohti labi iraid, ka „Rīgasche Zeitung“ iſſala wehleſhanas, ka abeju dſeedaſchanaſ-ſwehktu komitejas ſchinī ſinā weenotoħs, lai Latweeſchi un Wahzu dſeedaſchanaſ-ſwehkti neſakriſtu kohpā. Abas komitejas waretu waijadſigahs buhwes kohpigi uſwest, zaur fo buhtu iſdohſchanaſ dauds maſakas. Bet tam daſham buhtu eefpeh-jams dalibu nemt pee abeem dſeedaſchanaſ-ſwehktēem. Ari meħs no ſawas puſes viſnigi peekriktom ſchihs no „R. 3.“ iſſazitahm dohmahm.

— Rīgā ſhogad lihds 9. Novemberim bijuſchi jau 112 uguns-greħki.

Ji Dinaburgas fino 3. Novemberi, ka Grodnas paſta-buhſchanu pahrluhkojoh ir-atraſtas daschās nekahrtibas. Paſta-waldiba, gr̄ibedama taħdoħm nebuhſchanahm reis dariht galu, ir-atzeħlu, no deenesta taħdu 40 paſta-eereħdaus. Jawehlejahs, ka paſta pahrluhkoſchana ari notiķi zitās gubernās, kur jau ari eweetuſchahs daschās nekahrtibas. Ta par peemehru no Dinaburgas uſ Pehterburgu fuhtitas weħstules nekad nefaſneedſoht fawu gala-mehrki, kad taħs

nodohd Pehterburgas bahnus; turpretim Rīhgas bahnus i nodohħas, — aiseet it rikti.

No Werowas. Zeenigais Widsemes gubernatora kungs apmeklejha ſho pilſehtiu. Kad ſchē atnahza, gubernatora lungu, ka muſikas miħlotaju, Kannapā dseedataji apſweżinajā, ar kuxxem ekselenze it laipni farunajahs. Gubernatora lungam ſchirkotees weens no dseedatajeem winam pateizahs ihpafchi par to, ka gubernatora kungs wei-zinadams wezinajis oħtroħs Igaunu dseedaschanaſ-ſwehktus. 12. Oktoberi gubernators rewieereja Werowas teefas, basnizas un ſkohlas; ihpafchi preezajahs par aprinka-ſkohlas ſkohlenu wingrofſhanu. Öhtrā deenā apmeklejha Werowas apkaħtni, gr̄ibedams eepaſiħtees ar aſins-ſehrgu, kas ſchinī apgabalq ir-pafiſiſt dauds upuru. Pahrluhkoja Errestferas ſemneekī mahjas, lai redsetu, waj akas, kulaas un dīshwolkī tiħri. — Altrada, ka uhdens ſkohlas aktā weſeliba ſkahdigs; tavehz tapa pawehleħts pagasta-wezakam, lai leek tuhlit rakt jaunu aki. Beidsoħt gubernatora kungs farunajees ar Errestferas lungu, baronu Ungern-Sternberg'u, un Holſt'a mahzitaja lungu — par draudſes leetahm, apmeklejha wezo un no wiſeem goħdato ſkohlotaju Treffner's lungu, kas strahdā taħdu 50 gadus Kannapā draudſei par labu.

(Pehz Igaunu awiſehm.)

Nefen bij Tilsites awiſes laſams uſaizingajums, lai Leifchu walodas-draugi ſa-beedrotoħs un gaħdatu par Leifchu walodas uſtureſhanu, tapat kā „Latweeſhu draugu beedriba“ gaħda par Latweeſhu walodu. Leifchu waloda eſoht lohti fwariga preeſch walodu ſinatnibas; bet nu tai uſmähżotees Kreewu, Wahzu, Latweeſhu un Pohlu walodas, kurahm ta neſpeħſchoht ilgi turetees preti. Tuvalas ſinā doħdoħt wirſkohlotajs Völkels Tilsitē. Uſaizingajumam bij parakſtijushees ſlaweni profesori un ſkohlotaji, ka: profesori Bezzenberger's, Milloſiſch, Pott's, Schade, dozentis Manhard's u. t. pr. Bes tam daschi augħas ſkohlas ſkohlotaji un mahzitaji.

Wehlak finoja, ka Leifchu draugu beedriba 2. Oktoberi naturejuſi pīrmo ſapulzi un noſpreeduſi ſawas statutes fastahdiht pehz „Latweeſhu draugu beedribas“ statutehim.

R.—

No ahrsemehm.

Wahzija. Tilsitē ſchinī brihscham uſturahs, deht ohſta ſtriħ-dus iſſchklirſhanas pee Kreewijas roħbeſchahm, taħdu Brūħfijs eereħ-nis. Ĝenaid ċemefliſ ſoħt ſchahds: Brūħfijs waldiba preeſch wairak gadeem bij no taħda Kreewu firſta atpiċċi ſemex-gabalu tuwu pee roħbeſħas, lai waretu eetaiſħt ohſtu. Paſchulaik waldiba gr̄ibea nodohmato darbu eefahkt, tē ſtahjahs Kreewija pretim un iſſożi, ka wina tad tik atlaufchoht eetaiſħt ohſtu, ja par jaun-eetaiſamo weetu atħħiſchoht Kreewijas wirſwaldibu. Brūħfijs nebij ar to meera un pafiſja atpaka iſmafkato pirkħanahs-naudu; bet to pahrdewejs, Kreewu firſts, ſeeda ſkohlas atdoħt. Tē nu Brūħfijs nahza uſ zitahm dohmahm, prohti: wina aſleedsa Kreewu twaikoneem eebraukt tanis Nemanes-upes ohſtās, kas wina ſeeder. Bet ta kā nu Kreewija uſ minetahs upes ohſtu nau, wina ir-stahjuſees farunajhanas ar Brūħfijs deht ſchi jautajeena iſſchklirſhanas, un tagad tē nu tiks galig iſſlihgħt, waj Brūħfijs dabuħs pirkħanahs-naudu atpaka, jeb waj Kreewija atweħ-leħs ohſtu eetaiſħt beſ ſawas wirſwaldibas.

No Baltijas veekraſtes pilſeħteem ſino, ka tur, kur papeeſch ſim-teem un ſim-teem ſehgelu-kugi redsejja gulam pee enkura, tagad tik atroħnotees reti ween; ſehgelu-kugi teekoh ſteigſhus pahrdohxi par puſnaudu. Čemefliſ ſoħt eekſch tam mekklejams, ka tagad wiſa leela tirgoſħana, pee leħtam ał-kminu-ohgleħm, noteekoh waj nu par dſeſ-zekeem, jeb ar twaikoneem; un taħda atgadijeenā ſehgelu-kugeem darba-launks paleekoh arween maſaks un maſaks. Saprohtams, ka matroſcheem, kas uſ taħdeem kugeem strahdaja, nu jamekkle zitut pahrtika, un tadeħl daudsi no wineem eestahjotees uſ kara-kugeem par strahdneekem.

Wahzijas walts-ſapulzi dohmā faſault Februara eefahkumā, un nobeigħt preeſch leeldeenahm.

Berlinē ſchinis deenās abrauziż zeemā Dahnijs Lehnina-pahris. Wairak nkla 40 gadus nau ſchihs ſemites waldneekī apmeklejuschi Brūħfijs waldneekus. Eſoħt abjeem waldneekem ſawas familijsa ſtarva, par kurahm għib farunajee un — iſſliħdinaeet. Ari Wahzu kroħna-prinċijs ar ſawas augħsto mahti pahrelojuschi mahjas, ka war augħsto Lehnina-pahri apſweżinah im huht klaħt pee ſchahm farunahm.

Ji Franzijas weħſti, ka tur ſhogad weenā ſinā papeeſħi wohnejhus taħdu gadu, taħdu nebij peeredsejuschi 60 gadu laikā: — ne-ſoħt bijis eefpehjams neweenas pudeles Schampans wiħna fagatawoħt jo wiħna-ohħas nebiju ſchahs eenahklu ſchahs lihds pat beidsamajaj deenoi, kur taħbi bijis janoplub. Skahdi, kas zaur tam zebu ſeħħi, reħfina uſ 9 miljoneem rubku. Ja tas weħl nahlamo pahri gadde tħalli ſeħħi.

fees, tad buhs daudseem schi wihsa tigotojeem jataifa buhdas zeeti, un schamanera mihlotajeem us kahdu laiku japeeteek ar plahnakeem wihsneem.

Spochnija. Austrijas erzherzogene Kristine schinis deenäs atwadijusees no fawem augsteem radeem un aibraukus us Spohniju pee fawa lehnischkigà bruhgana Alfons'a XII. Winas mahte to pawadijusti. Schirkhanahs esohi bijsi deewagan gruhta, un tik pat jaunajai bruheti, ka winas familijai douds asaru isplinajusti. 11. (23.) Novemberi wina ir atbraukus Madride. — Tai paschä deenä te ari atzelojusi zitresjä Franzijas keisarene Eischenja, kas braukus fawu fimo mahti tur apraudsift. Bet deemschehl nau to wairs atradusi pee dñshwibas; jo winas mahte, grehene Montijo, bij jau 9. (21.) Novemberi nomirusi. — Zela keisarene ari apzeemojusi fawu bijscho galwas-pilsehtu Parisi, kusch winai 4. Septemberi 1870. g. it paslepus bij ja-atstahj. Tur wina tikus it mihi sagadita. — Keisarene isskatootees deewagan aiskerta; jo neba tas behrnu-spehle, ko wina tais desmit gadös peedfihwojusi. — Beeminesim tik tohs leelohs rohbus, kas winai tai laikä schi muhscha zelinä cezirsi: — walsti pafandejusi, laulato draugu us dusu pawadijusti, un tagad, schini weenä gadä, weenigo dehlu — fawu dahrgo azu-raugu! — un mihsoto mahti sem salas welenas guldinajusti!! — —

Si Widus-Afijas. Karu, ko wed pret Achal-Tekem sem generala Tergukasom'a wadishanas, lai gan lohti wehlejabs schogad pabeigt, tad tomehr tas nebij eespehjams. Tapehz wifas tahlakas darboschanahs schini leetä ir siktas pee malos, un ir nodohmahts turpat stepes seemu pahrlaist, un tad ar nahkoshä pawaara eesahkumu scho darbu atkal usnemt no jauna. Ka tad tiks kusch wests, waj pehz schi gada plahna, jeb jauna, tas wehl nau sinoms. Uri to tagad wehl newar noteikt, waj Merwes pilsehts tiks nahkoshä gadä aplenkts, jeb ne. To ween tik waram peemineht, ka Merwes aplenk-schana nebuhs wis tik weeglais darba-gabals; jo us schi pilsehtu eet douds zelu, un wifus tohs aiffargaht, ka lai neka nedabutu peewest, prafahs douds spehla un puhlina. Bes tam, ja ari schi pilsehtu eenemtu, tad tomehr zaur to nebuhtu wifai douds paspehts; karu zaur tam it ne buht wehl newaretu eesfatiht par pabeigtu. Bet nebuhs wis dohmaht, ka mums Afijä deewsin zil kareiwu preefch schi darbagabala eespehshanahs; waram drohschi fazicht, ka neweens kusch Afijä nau wests ar tik masu kaxa-spehku, ka tagadejais pret Achal-Tekem. — Par schi karu wehl japeemin, ka eesahkumä rahdijahs, ka waldiba tikai tapehz wed karu, — un ko ta ari issfudinaja, — ka lai waretu nekaweti tigotees starp Almu-Darjas upi un Kaspijas juhru; bet tagad nu noredsams, ka winai pee tam bijis ari wehl zits nodohms, prohti: wina grib schohs abjus uhdenus saweenoht. Zaur to tad buhtu Kreewijai tas garakais uhdens-zelsch wisä pafauli, un winas tigofchanahs ar Afiju pilnos seedös. Komissja, kurai ir usdohts to leetu ismelleht, schini deenäs atstahjusi Pehterburgu un dewusees zela us eerahdito weetu. Pehz diwi jeb trim gadeem israhdi-fees, waj tas buhs eespehjams, jeb ne; dohmahts par to leetu jau ir pahri sinte gadu.

Wissjannakahs finas.

Berline. Dahnijas lehnika-pahris te atbrauza 16. (28.) Novemberi un tika no krohna-prinfscha us bahnuscha fagaiddits. Pehz pušdeenas Leissars un keisarene brausa fawus anglohs weesus apmekleht, un pulsten 50s teem dewa gohda-maltiti, us ka wifä ministeri, un generali, ka ari Kreewijas un Anglijas weetnekt, un Dahnijas fuhtnis bij celuhgti. Pirmdeen, 19. Novbr. (1. Dzbr.) Lehnika-pahris reisoja pahr Lübecki us mah-jahm. Firsts Bismarks nebjia Berline; wifsch ir, ka rahdahs, atkal zeetal fasslimis, jo ir ar telegrafo fawam dakterim dewis finu, lai nahf us Warzinu. — Kreewijas kanzleris, firsts Gortshakow's ir atbrauzis Berline.

Albaneeschi nokahwuschi Turku generali Muktaru Paschä un wehl douds zitus wirsneekus. Muktars Paschä pasifstams wadons is beidsamä Kreewu-Turku kaxa.

Afkahta wehstule.

Esmu fanhmis grahmatas no „Latweeschu Avischu“ lasitajeem un draugeem, kas grib ar mani fatiktees un eepafiktees. Schi wehleschanahs iraid ari mana fids-wehleschanahs. Bet tad nu Juhs, zeenijomee fungi, „Latweeschu Avischu“ lasitaji un draugi, newareet notapt Waltaikos, un es ne-eespehju Juhs apfweizinahf Juhs „plah-ninä“, tad leeku Jums preefchä schi laipno usaizinahfhanu:

Ja Deewos grib, tad buhfschu ohtradeen, tanj 4. Dezemberi, lhdz pulsten 11 em no rihta, Selgawä, senakaja Linde's, tagadejä Redlich'a

funga weesnizä. Lohti preezatohs, tad tur minetä rihtä fagaidditu kahdus „Latweeschu Avischu“ draugus, kam Selgawa weegli oisfnee-dsama. Beenprahiga farunashanahs weizinadama weizina darbu.

Ar zeenischanu J. Weide.

¶ Semkohpiba un fainmeeziba.

Rahdi padohmi pee lohpu audsinashanas un tureschanas.
(Stat. Nr. 46.)

6. Wifu ta nosauktu „gohws-lohpu walsti“ usluhkojoh, eeru-gam, ka tanj rohnahs daschu-daschadas lohpu fugas; gan leelas, gan masas; gan bruhnas, gan raibas; gan melnas, gan holtas; gan filas, gan breedainas. Spalwu un zitas ihpaschibas ne-eewehrojoh, mehds wifas gohws-lohpu fugas, kas gehluschahs waj nu zaur gaisu jeb zaur waistoschanu, eedalih treijahs dalkas jeb fugas:

- 1) leijsemes fugas,
- 2) augschsemes fugas un
- 3) kalnaju fugas.

Wispahrigi spreesch, ka leijsemes fugu lohveem wairak peena, bet augschsemes un kalnaju fugu lohveem labaks un treknaks peena. Bes tam starp schihm lohpu-fugahm ischikiram tahdas, kas ihpaschigi derigas ka peenizes; tad tahdas, kas ka galas-lohpi derigti preefch baroschanas, un beidsoht tahdas, kas — loi ari ne pilnigi, bet tomehr pa dalki — schihs abas ihpaschibas saweeno eelsch fewis. Par tahm labakajahm peenizehm mehds tureht Schweizeeschu, Holandeeschu un Oldenburgeschu fugas; par teem labakajeem galas-lohveem — Schoothornu, Glauwitschu un Limburgu fugas, un par teem lohveem, kas schihs abas ihpaschibas pa dalki saweeno — Anglu fugu.

7. Kad nu mehds pee mums gribetu tureht kahdu ahresemes fugu — waj nu tihru un nefajonku (pft. 4), jeb ari to waifsoht ar muhsu lohveem (pft. 3), tad buhtu joauta, „kura fuga buhtu preefch mums, t. i. preefch muhsu gaifa, ganebla un ehdamä, ta wifulabaka?“

Par atbildi waram fazicht, ka preefch mums jo darigas tahs fugas, kas weeglat mitinamas un ir labas tiklab preefch slaukschanas, ka ari kaushanas. Mums leekahs, ka tahda fuga — buhtu Anglu fuga, kas ir augumä ne wifai leela un pahrtæk ar paplahnu ganebla un widuweju ehdamo. Anglu fugas lohpi, kas ir tumsch-bruhna spalwā, jau ir pa leelakai dalki eeveisfichees pee mums muishas un ari daschäas masgruntneku fainmeezibas. Ja negribam weenmehr valst pee fawas wezu-wezahs fugas, kas nenesi tik douds labuma, ka smallaki lohpi, tad ja-eegahdä Anglu fugas bullis. Jo labi ir, ka pehz kahda laika pehrk jaunu bulli no ziturenes, jo zaur to ašinis pee lohveem tohp arween afjaunotas, kas der pee lohpu auguma un peena pawairoschanas. Bullis, ka ari gohws, war waifstotees, kad 1½ — 2 gadi wegi. Bet schini finä newar wis ween-weenigi fainmeezibas us wezumu, bet ari jaskatahs us augumu, waj lohpmam meefas un kauli stipri un pilnigi. Par gaditees, ka lohps, kas jaunaks un labi mitinahs, ir stipraks un pilnigaks, neka lohps, kas par gadu wezaks, bet tikai fawu dñshwibu wilgis. Jaunus lohpus pirmajos diwi gadös labi mitinoht — atlez diwkahrtigs labums: pirmahrt gohws dohd drisksak peenu, un ohtekahrt dohd wairak peena, jo gohws, kas zetorta un peekta gadä tohp pirmo reisti flauzama, nebuhs tahda pec-nize, ka gohws, kas labi tureta agrak paturejahs. Us weenu bulli rehina 25 — 30 gohwis. Bulli nebuhs ilga tureht ka lhdz fep-tiam jeb astotam gadam.

8. Kad wispahrigi mehds fazicht, ka „kahrtiba fawalda pafauli“, tad ari jasaka, ka kahrtibai, stingrai kahrtibai jawalda pee lohpu lohpschanas. Sinamä un notekta laika lohpmam wajaga dabuht ehst un dser. Lohps schi laiku labak finä, neka dohmajam, un kad tuh-lit, ka wajadägs, nedabu fawu peenahkamo datu, tad gaida un il-gojahs vezh tahs ihdedams. Un schi gaidishana un ilgochhanahs lohveem ne buht nau deriga un laba. Lohpi lohti mihle, ka tohp tihri un skaidri tureti. Wispirms tas ir ja-eewehro — ehdamo un dseru fneefsoht. Silis ir skaidri ja-isflauka un gan mas weenreis deenä ja-ismasga ar tihru uhdenti, lai ne-eerohnahs fahbe, kas lohpmam reebiga un skahdiga. Tad buhs gabdaht par fawfu gutumo weetu — un par puze-schanu. Ar „lohpu puzechanu“ muhsu fainmeezes un meekas ne buht newar jeb negrib eedraudsantees, un tomehr puzechanai wajag notift, ja gris-ham fawus lohpus prahigtig un kahrtig kohpt. Nau wis deewagan, ka tikai no „eelschenes puze“, ir ari jaupe „no ahrenes“! Bilweks meefigi paniks, ja nemasgahs fawas meefas un nefulahs galwu, kaut ari ehstu un dseru, zil tik ween grib. Ka tad lai lohps pahrtæk un

eet pa rohku, kad ir augtin apaudsis ar netihrumee un islahnijumeem?! — Jhpaschi buhs lohpus puzeht jo beeschi — pawarf, kad met spalwu. Jaunakos laikos daschi dohd padohmu, lai lohpeem, kad sahk spalwu mest, pavifam nozehrp spalwu. Preeskch tam ir isgudrotas sawadas schkehres — pat maschines, kur rohnahs dauds lohpu. Ja tikai tahdas weetas, tad lohpus wasar diwreis deenā, rihtos un wakaros, buhs peldinahd upes jeb tihros dihlos, bet seem — masgaht — wiismasak pa 4 nedelahn — reissi. — Wifem scheem un tam lihdsgeem darbeem, ka ari flauflchanai buhs notikt tad, kad lohpi ehd, lai netohp kaveti atgremofchana.

(Turpmak beigums.)

Ka war raudsinu ilgi usglabah?

Ja grib raudsinu ilgi, pat gadu usglabah, tad waijaga raudsinam usleet wirsu uhdene un abus labi stpri samainht lohpā. Trouks janoleek pee malas un raudsinam jaunu nostahtees, ta ka uhdens paleek wirsu un beesais raudsinach apakschā. Schkideruns lehnitinam janoleij, un beesumam jeb raudsinam jaleek klahd til dauds zukura, ka beesums isskatahs pehz shrupa. Tad ja-eelsk glahse, kas jo labi aiftasama un auktā weeta usglabajama.

Tahds raudsinach nesaudejoht sawu spēhku.

Ruhlis.

Baur behdahm pee laimes.

Tu ne-esoht weens pats bijis; kas bij Taws pahrdrohshais palihgs?

Susanna, kas lihds schim bij it kusu sehdejusi, sahka tagad usklauftees. Ari wina gribjeja finahf sweschā wahrdi; bet welti. Herberts skatijahs kahdu brihdi sawai mahsai azis. Tumsch fahrtums pahrklahja Amalijas waigus un us Herberta seijas parahdijahs nepatikschana. — Ituna grecsahs us zitahm leetahm.

Susanna chdoht manija, ka Herberts wairak bruhkeja kreiso rohku. Kad winsch gahja us sawu kambari, wina steidsahs tam pakal.

Grahfa lgs, Susanna fazija, „Juh seseet sawu labo rohku apskahdejuschi.“

Nau nekas dauds, Herberts atbildeja.

„Waj Juhs man ne-atwehletu to apskatih? Warbuht, ka es Jums waretu kahdā wihs lihdscht.“

„Waj Juhs ari prohteet ahrstes amatu?“

„Ne dauds, bet deguma wainas gan dseedeju,“ Susanna atbildeja. „Bes tam wehl mana audschu-mahste man eedewa lihds weenu salves-glahst.“

Herbertam waijadseja faneentes, lai waretu atturetees no smeeleem, ka wina bruhes puhrā atradahs ari wahschu-salwe, tomehr winsch fazija laipni: „Kad tas Jums preeku dara, tad es ari atwehlu, ka Juhs apskatat manu wahti. Waj atwehlefeet, ka Juhs pawadu us Juhsu kambari.“

Susanna lihgisma steidsahs us sawu kambari un suhds, lai Herberts noshehshahs, kamehr sagohdahs waijadfigus apseenamohs.

Lihds schim es ne buht nesinaju, kurā istabā Juhs dsihwoeet,“ Herberts fazija. „Man nemas nepatihk, ka Jums ir eerahdita schi istaba. Rihk to waijaga zitadi eegrohst.“

„Es Juhs luhdsu, nedareet to; man schihs istabas brihnum patihk, un es nemas zitas newehlohs.“

Herberts nesinaja Susannas preeku, ka ta winu wareja katru deenu redseht ejam us stalli, un ta klusumā apbrihnoht wina ismanibu, ar ko tas sawaldijsa sawu traiko jahjamo sīrgu. Winsch til dohmaja, ka nahloschhai Wardensteina grehfenei waijagoht dsihwoht wifū-kohschahs pils istabās. Bet ta dohmaoht winsch no nejauskhi farahwahs, un eewainota rohka trihjeza tā, ka Susanna fabihjuvees waizaja:

„Waj es Jums daru fahpes?“

„Ne, ne!“ Herberts ahtri atbildeja. „Un kad tas ari buhtu notizis, tad sineet, ka ahrstes pehz tahdeem neeleem ne buht neprasa.“

Susanna nometahs preeskch wina zetos, un redsedama, ka Herberts zitur skatahs, wina skuhpstija slepeni rohkas apseenamohs. Wina nedrikstaja wifū fazicht, no kam sīrds bij til pilna. Tomehr waijadseja fazicht, ka esohd redsejusi Herberta warona-darbūs.

„Es biju par uguns-grehka laiku zeema turwumā,“ wina fazija bāiligi, „un redseju, grahfa lgs, wifū Juhsu warona-darbūs.“

„Juhs arweenu aismirsteet muhsu noruu,“ Herberts laipni fazija. „Waj Juhs nesineet, ka mani fauz?“

Susanna bij rohku apsehjusi un uszehlahs. Wina bij pateesi flaita, flaitaka neka Herberts to bij zerejis. Winsch atminejahs sawas mahtes mahsas meitu Mariju.

„Nu, Sasanna?“ winsch waizaja atkal. „Woj Juhs pavifam newareet manu wahrdi assault?“ Bet es redsu, ka tas Jums nahkahs gruhti. Patezohs par Juhsu puhlehm, ar labu naakti?“

„Ar labu naakti, Herbert,“ Susanna atbildeja.

Herberts jau taifjhahs aiseet, kad Susanna winam fazija „ar labu naakti“; winsch atgreesahs wehl reissi atpākal, falehra winas rohku un fazija: „Ar labu naakti, mihtā Susanna,“ bet shoreis bij wina wahrdi dauds laipnaki, neka paprefsch. —

„Waj zeen, freilene ir dsirdejusi, ka muhsu jaunais grahfs sawu dīshwibū netaupidams glahbis weenu gohwi?“ Susannas kambarjums-prawa kahdu riht waizaja.

„Es to wifū pati redseju,“ Susanna atbildeja.

„Pateesi?“ Waj zeen, freilene ari redseja to — to briesmigo?“ meitene waizaja kļufaki. „Wifū kāndis jau winus tureja par pasudu-fcheem. Buhtu winsch launā nodohmā grahfsam lihds gahjis, tad ari buhtu winsch eelschā palizis. Warbuht ka winu isglahba grahfa klahbtuhshchana.“

„Bet ko tad sweschneeks launa darijis, ka Tu winu fauz par briesmigo?“ Susanna waizaja.

„Waj tad zeen, freilene to nesin? — Winsch — es nedriksttu to ne isruhnah — winsch nokahwa wezo grahfa kungu.“

„Ko?“ Susanna fauz. „Grahfa lgs esohd netihscham pats fewi noschahwees?“

„Tā gan tapa wifem stahstihs, lai leeta nenhaktu teefas preeskchā. To ari wezais grahfs wehl teiza dakterim. Bet mehs finam to labak. Mehs finam, ka grahfs isgahja bes erohtscheem. Gerohschā ari netapa pee wina meschā atrauti. Lohde bij gahjusi mugurā, un tas wifū leezina, ka nebij nekahds nelaimigs atgadijums.“

Susanna trihjeza ais bailehm, atminedamahs, ka wina bij sawa tehwaslepkawam laipni sneegusirohku. Bet waj winsch bij pateesi wainigs?

„No kam tad gan ihsti war finahf, ka winsch ir tas flepka?“ Susanna waizaja.

„To war skaidri saprašt, ja til drīhsttu Jums to stahstiht. Bet warbuht ir labaki, ka to finat. Redseet, schis Forberg's — warbuht ka Juhs pat nesineet wina wahrdi, jo to te nedrikst mineht — ir kaimina-muischā — Dam-muischā — ihpachneeks. Winsch eemihlejis muhsu jauno grehfenei Amaliju. Grehfenes Amalijas mahste un wezais grahfs, kas sawu muhschu nodishwoja neprezejees, negribeja nekad kaut jaunajai grehfenei prezehk kahdu is semakas kahrtas. Tā tad ari prezineeks tapa noraidihs, bet aiseedams winsch esohd fazijis, ka grahfs noschelofchoht sawu fuhrgalwibū. No schi laika wina wairs weens oħtru ne-eeredseja. Forberg's bij weenigais grahfa eenaidneeks. Un tomdeht waijadseja grahfsam sawu flepka fuħħebt, ja tas buhtu zits kahds bijis. Winsch til gribjeja fargahf grehfenes Amalijas gohdu. No ta laika flepka neweens gohdigs zilwehs ne-eereds. Deenestneekus winsch newar dabuht. Ja ari kahds gadahs, kas pee wina eet strahdah, tad tam jamakfa dubulta alga. Neħas winam neisħodħahs, bet tomehr winsch zilwekeem un liktenim par spiħti ne-eet zitru dīħwah.“

Susanna klausijahs it noskumusti kambarjumprawas stahstus. Labprah ta buhtu wehl ko dsirdejusi no Amalijas. Waj ta bij ta „falna“, no kuras Herberts bij runajis? Nabaga Amalija!! —

„Waj preeskch manim ari nau kahda grahmatu?“ Susanna waizaja kahdu riht, kad pasta-wihs bij pahrnahzis.

„Ne,“ Amalija atbildeja, kas wifas grahmatas fanehma, un grehfene waizaja: „No kam tad Juhs gaideet grahmatu, miħla is behrs?“

„No mahjahm,“ Susanna atbildeja behdigti.

„Juhs jau preeskch pahri deenahm dabuħajt grahmatu“, Herberts fazija. —

„To gan,“ Susanna atbildeja, „bet mana mahste esohd fliha. Man gan buhs jagħida kahds rihtam.“

Pehz puðdeenas Herberts pahrijahja no pilseħtas, un pahnejha Susannai grahmatu.

„Nu, ka eet mahtei?“ Herberts prafija.

„Patezohs, it labi; bet kur Juhs dabuħajt grahmatu?“

„Man bij pilseħta darisħħan, un negribedams Jums lill kahds rihtam gaidiħt, aħsgħajju us pastu.“

„Herbert, zik lab Juhs efeet,“ Susanna fazija, nesinadama, ka Herberts til wina dehl bij jahjis kahds pilseħħtai.

Oħra deenā Haldena zeenmahte abrauza; Herberts bij iżżejjis us jaakti.

"Mihka mahsu," grehfene usrunaja sawu mahsu, kad winas diwas ween bij istabā. "Woj Tu newari Susannu nemt us kahdu laiku pee sevis. Herberts winu sahī par dauds apdeeneht; bet es labak gribu kā pehdigā nabadse pili atstaht, nekā rohkpelna meitu peenemt kā sawu wedeklu."

Susanna gan negribeja Haldena zeenmahtei lihds braukt, bet grehfene to tatkhu peerunaja. Wina nemas newareja saprast, tapehī grehfene to gribeja, jo Holdeneem winas nemas newaijadseja.

Herberts lohti brihnijahs, ka Susanna bij us ilgaku laiku aishbrauksi, bet nefazijs ne wahrda.

(Turpmāk wehl.)

Maschinistu un maschinu kurinataju skohla Rīhgā.

Maschinu technikis L. Raasche lgs ir eesneedsis „Btg. f. St. u. L.“ schahdu rakstu:

Seenijamā redalzija! Jau sen ir dsirdeta wehleschanahs, lai taptu dibinata skohla, kura mahzitu maschinistus un maschinu kurinatajus. Tas nu ir nospreests isvariht. Tapehī Juhs peeklahjigi luhdsu, zeen, lositajeem pasneegt schihs rindinas.

Muhfsu gadu-simtenis ir ruhpnezzibas fināl kreetnus skohlus spehriis us preefschu, tā ka neween fabriku turetaji un kugineekti, bet ari semkohpī juhtahs speesti isleetaht garainu spehku. Zīk daudsreis nu negadahs, ka zemetā labuma meetā rohdahs jo leelos nepatikshanas. Fabrikants lohti errojahs, kad tam maschines waditajis fino, ka pee maschines kaut kas samaitajees un jahrlabo. Zaur to wiss darbs apstahjahs wiemasač 24 stundas. Simteem strahdneku stahw bes darba, un tomehr teem jamaksā alga. Pat usnemtus darbus newar nolikta laikā dabuht gatanus; zaur ko atkal zeesch fabrika labā flawa. Nemas labaki ne-eet kugineekeem. Zaur maschines usrauga ne-usmanibū jeb neprashanu tohp daudreis kaut-kas samaitahs. Kugis gan wehl eespehj topt lihds ohstam, bet nu ir maschine wehl wairak apskahdeta. Kugim waijaga nedelahm guleht ohstā, lihds waina issabota, kas daudsreis mafsa wairak tuhstofchu rubļu, nemas ne-eewehrojot kuga uskaweschanahs laiku.

Jo behdigali eet semkohpīem. Pilfehtnekeem ir maschinu fabriku turvumā, un tee war katu wainu tuhlit līkt pahrlaboh; turpreti semkohpīm waijaga daudsreis paschā darba-laikā sawu maschini skiltā zeta deht ar 8 lihds 16 sūrgeem west pahri desmit juhds līhds pilfehtai; un to wisu padara maschinistu ne-usmaniba jeb neprashana.

Tā tad ari wisas daudskahrtīgahs pahrmeschanas, ka pee maschines skahdes ir tikai maschinists jeb maschinu kurinatajs wainigs, nau bes pamata; lai gan ari daudsreis waina ir padarita tihschā prahā jeb atrechshanas deht, jo ir ari maschinisti, kas sawu amatu kreetni sproht. Bet beeschak gadahs tahdi maschinisti, kas sawu amatu jo labi gribetu ispildiht, bet neprasdami padara weenu wainu pehz ohtras.

Scho wisu eewhrodami ir daschi kugineeku luhguschi birschas-komiteju, lai Rīgas kugineeku-skohla ari mahzitu maschinistus un maschinu kurinatajus. Birschas-komitejai ir tik tāku isdeweess, ka mineto skohlu wehl schogad warehs atklaht.

Bawisam buhs diwas nodalas, weena preefsch maschinu kurinatajeem un oħtra preefsch maschinu waditajeem; pehdejā tik warehs eestahtees tee, kas pirmo nodalu pabeiguschi. Tā tad maschinisteem buhs skohla ja-apmellē 2 gadi. Mahziba sahkees 1. Dezemberi un pastahwehs lihds Merza mehnescha beigahm. Mahzishana notiks diwōs wakarōs iktatu nedelu, no pulksten tschetreem lihds desmiteem.

Maschinu kurinataju nodalā mahzīhs wisas waijadfigahs finatnibas, kā ar maschini ja-apeetahs strahdajoh, kā brihwstahwoht. Taps ari mahzitas pirmajahs matematikas un fisikas finatnibas, un wiss, kas fizmejahs us garainu katlu.

Maschinistu nodalā taps wisas mahzibas, kas pee maschines waijadfigas, leelakā mehra pasneegtas. Peħz pabeigta skohlas-laika taps mahzekteem par wina finaschanahm isdohtas leezibas-fihmes. Kas skohla eestahjotees ir waijadfigs, israhdihs fludinajumi nahtoschā laikā.

Tā tad nu zemās, ka jaunā skohla drihsunā usplauks, pee kam waijadsetu latram maschinu turetajam sneegt palihdsigu rohku. Skohla ar puhleesies ar wiseem spchkeem sawu usdewumu ispildiht. Tomehr maschinu turetajeem newaijadsetu no jaunahs skohlas pa dauds prahā, jo skohlai nebuhhs eespehjams wisas nepatikshanas un skahdes no-wehrīt us reiħ, bet tikai pamašam un ar laiku. Tif peħz gadeem war fagaidiht vuħlina augħus.

Wehlamees, ka ari Latveeschi eewehrotu fħo jauno skohlu, jo dasch jauneklis warehs zaur to panahkt labu maiss-gabalau. —

1600 gadus weżo nauda.

Preefsh ne-ilga laika Skaines walstī, Austrijā, atrada kahds funks wairak kā 4000 gabalus weżas wara-naudas. Nauda bija mahla-pohdā eelikta un kahdu pusohtras pehdas dīli sem ēerakta.

Pohds bija tik mīkis palizis, ka tas tuhlit faktita, tiklihds pee ta peduhrah. Metah tħalli no scha pohda atrada wehl zitūs faduflu pohdu drupus un naudas-gabalus, no kā jadohmā, ka tē wehl wairak pohdu bijuschi aprakti. Nauda esohħt wehl itin labi usglabajusees. Ismeklejoh tħalli, ka nauda schahdu Leisaru waldishanas laikā kulta: Sewere (waldiha no 193 lihds 211 peħz Kr.), Gallians (260 lihds 268), Klādijus (268 lihds 270), Aurelians (270 lihds 275), Lazits (275 lihds 276) un Probs (276 lihds 280). Leelakā data no schihs naudas ir tħalli Leisaru Aureliana un Proba waldishanas laikā. Kā rahdahs, tad schi nauda buhs Proba waldishanas laikā tikusi aprakta, jo no naħkofschā Leisara Diokleziana ne-atrohdahs neweens naudas-gabals. Attradejs ir fħo 1600 gadus weżo naudu dasħħam museum (wezu leetu frahtuwehm) dħawnajis. (M. B.).

Naudas-papiheru zena.

Rīhgā, 14. Novemberi 1879.

Papiheri	prahā	mahaġa
Busimperialis gabala.	7,87 rubl.	7,85 rubl.
5 proz. bankbilietu 1. iħlād.	94 1/2	94
5 " inskriz. 4. ajsneħm.	93 1/2	93 1/2
5 " preħiġi billetes 1. entiż.	94 1/2	94
5 " 2.	228 1/2	228
Peħħerib. 5 proz. pilz oblig.	223 1/2	223
Krewwi sem. fred. 5% kħlu-żihm.	90 1/4	90
Karawwas sem. 6 proz. kħlu-żihm.	119 1/2	119 1/2
Rehwales aud. bankas akt.	—	97 1/4
Leel. Kreem, dżelsz akt.	35	—
Riħg.-Din, dżelsz akt.	256 1/4	256 1/4
Din.-Bit. dżelsz akt.	150	—
Var.-Teresp. dżelsz akt.	—	162
Drelas.-Bit. dżelsz akt.	130	—
Nib.-Bolog. dżelsz akt.	—	166
Vlaħ.-Vret. dżelsz akt.	96 1/4	96 1/4
Baltijas dżelsz akt.	102	101 1/2
	104 1/2	104

(M. B.)

Prezes zena.

Par labeeb rūdseem meħrā	3 rubl.	20 kap.
" meescheem "	2	20
" labahm aufahm "	1	50

Drupas un drupas.

Sawads eeroħzis.

(Għażiex notitmus.)

Kahds kapteins tapa zaur ne leelu troħksni nakti no meega trauejts. Pażżeħlees dsid, ka kahds grīb wina għalma kambaxa loħga-fleħgi attaifah. Ko nu darħi? Ġerohħscha neħħadha nau klaht. — Tē par laimi eekriħt labs padohms prahā. Winċi panem pudeli ar felteri pilditu, nogreesch draħti, un pirkstu us korka turedams gaħda, kad bleħdis kħaps eekħxha. Sogħiś fleħgi attaifis, loħgu iszzeħħlis, un neħħa tauna nedohmadams, babsch galwu par walejo loħgu kambaxi, apklau fid-damees, waj tħalli kħarru negħi. — Kapteins, isdewigu laiku redsedams, rauj pirkstu no korka noħi, un — korkiż ar wisu felteri bleħdim az-żi. — Schis no baileħm kā apstulbi doħmā, ka schahweens naħħis is-rewolwera, un kā fitterra uħħidens — aqni, kas tef par waigu. Pakritihs tuhlit gar semi un luħdsees schelħiex. Kapteins redsedams, ka wairak bleħħi kā labi, peegħajjis, fassejjis, un nodewiż teesai roħlak, kār bleħħi kā labi.

A. B.—n.

Atħbi des.

A. L. Meħs esam wisas Juhu dsejjas faneħmu schiħi un prezajnejes, ka tħalli — kā rahdahs — weħi li tel is-Sħuha spah. Newiżag doħmās par dauds iſstept, bet jo toħoddoli fuq kħobb — Juhu — kā "Latveeschi Avijsu" laħtais — saprifiseet, ka "amħes" ne-eespeħi uħsen garakas dsejjas, jo minnha kħażiġi ir-jaress finas un pahri ppreddi, kas tħalli kħarru negħi. Neħħiżojet, ka ppreħiżi minnha netaps isleħħi. — Ta labakka alga ir-ħbi, ta Juhu tħalluxa buħdha no ħiġi, għalli kħalli, kā labi, kā labi.

A. B.—n. Baldeevs par tautas dsejjmā.

— : "Ir-rawihs skohlas 39. gada-fuwhi" u. t. i. pr. ir-muħlu roħlax. L-ix-xieb "Baqiżiżi skohlas finā" № 49. — Par wissim "weħstixxum" firriġi patejnejes. Gen jew illojnejes peħz kħalli sinorjha no Jums. Beram, ka kħalli — pirmiex un heidha.

Zaur scho daru padewigi sinamu, ka mana schigada

Seemas-swehtku-istahde,

fastahwosha is jaunakahs sihkas-prezes, albumneem, ahdu-prezes, spehles-leetahm, lellehm, rakstamahm leetahm
rc. rc., ir atwehrt.

Ernst Witt,
Jelgawa, leelaja eela Nr. 18.

Jelgawa.

Zaur scho daru sinamu, ka esmu Jelgawa apmetees par dakteri un peenemu
slimmetus

no pulsten 8—10 no rihta un
4—5 pehj pusdeenas.

Dihwes-weeta: Leelaja eela № 19,
bekermeistera Minch'a namā.

Th. Boettcher's.

Auldigas

edzishwotajeem un optohri-dihwotajeem teek
sinams darhīts, ka jauns dakteris Aul-
digā apmetees un opteefera Rosal'a tga
namā tūr sawu fohteli.

Dr. M. Beuning.

Dauz zaur scho sinamu, ka es Leepajā
esmu apmetees par

dakteri.

Mana dihwes-weeta atrohdahs kontula
Schnobel tga namā, zitr. formers-bantā.

Dr. Louis Pohl.

„Balſi“

ka ari zitus Latv. laika-rakstus preefch
1880. gada warehs zeen. abonenti, tāpat
ka schīns gadā, par peenehmgahm zenahm
pee manū pastelēt un fanemt.

S. Weinberg's.
Vilnas hotela ihaspneeks —
Jelgawa.

Smalkakohs Antwerpenes

Dakstianus

(no leelahs sortes), ka ari wišlabakohs

Muhra-afminius

pahrdohd wiſlehtat

inscheneeris v. Thorsen,

Leepajā, leelaja eela.

Reegelus u. Dakstianus

pahrdohd Kahlis Ruhwald's, Birolē.

Adresse: pr. Station Behnen.

Par sinu!

Dohbeles meestā noturehs latru gadu
pirmdenā pehj pirmahs atmeutes

Iohpu-

un

sirgu-tirgu.

Skohlas-behrni
atrohd laipnu uinemschanu Jelgawa, latolu-
eela № 33, jaunajā ehrbergā, apakšā, par
lābo rohtu.

Swehtdeen, 9. Dezemberi 1879, g.,
Jelgawa

Latweeschi teateris
un
weesibas-wafars.

Wehlat programma.

Swehtku-komiteja.

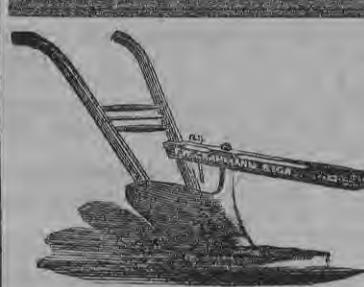
No zensures atmeleitis, Jelgā, 18. Novemberi 1879.

(Lē kārt peelikumi: 1) Vašnizas un skohlas finas un 2) Studimainus no Ernst Blates Rīgā.)

Original schujamahs maschines,
ar rohkahm un kahjahm dsenamas,
peedahwā us galwochans.

J. Friederichs,
Jelgawa, palejas-eela № 3.

F. W. Grahmann's, Rīgā.
Semfophju maschīnu
un rīku,
superfosfatu
un zitu prethu trahjums,
Gesch-Rīgā, Kahrta-eela, preti Jelgawas un
Lukuma dīselzela-stanzai.

Mastawas tehjas-pahrdohtawa

J. Malmberg'a un beedra,

Rīgā, Kauf-eela № 18, Nebin'm'a namā,
eemehle nūpat dabutahs

ihstahs karawanes-tehjas-sortes

no schi gada raschojuna, ka ihpaschi gahdas garshā un smarshā:

Tschu-mit-joni, smarshiga . . . . . var mahrs. 1 rub. 60 kap.

Schwarz Angenbraun (Melnitzsicht), ar faran. feedeni " " 1 80 "

Sun-Lan-Ticho, nu sevishka labuma . . . . . 2 " — "

Mandarinen-Bouquet, smalti smarshiga . . . . . 2 " 20 "

Nose Impérial, ihpaschi smalika smarshiga . . . . . 2 " 50 "

Familijas-tehju: Huk-ba-o, smalka sorte . . . . . 3 " — "

Smalkato yuku-tehju . . . . . no 2 rub. — kap. lihds 10 rub. par mahrs.

" falteno-tehju . . . . . 3 50 " 10 "

" falo-tehju . . . . . 5 " — 8 " "

Zaur io, ka sawu tehju leelatās varijsas teesham no augschanas-weetas opstel-

lejam un labakahs sortes iſwehlejam, mehs waram sawem zeen. nonēmejeem ne tit

ween tā labu un smalku prezī dahuht, bet ari cespehjam to atlait par wiſlehtala-

jahm zenahm.

Krahtuves no muhsu tehju-sortehm atrohdahs wiſas leela-

kajās andeles-weetas Baltija.

J. Malmberg's un beedris.

Ar Augustas Waldbas atwehli.

Wilnas hoteli — Jelgawa.

Oħra seemas-swehtku deenā, 26. Dezem-

beri 1879. g.:

weesigs wafars

ar dseedashanu un danzoschamu.

Malsā par veedalischahos: kungeem 75

kap. un fundehm 35 kap.

Sahles pullsten 80s valara.

Beigas pullsten 20s; namu slegs plst.

30s rihta.

Komitejas wahrdā:

S. Weinberg's.

Apghadata no

J. Bīmse, seminari direktora.

Oħris wairohts drikejums.

Rīgā pee Kymeta.

Malsā:

Sahschita pa weenai 35 kap. gabala.

desmitahm 30 " "

Gesēta " weenai 40 " "

" desmitahm 35 " "

Apghadata un pasneegia

Latweeschi drangu beedribas.

Malsā 30 kap.

Zella maiſe

no Deewa swehta wahrdā

kristigeem saldateem

apghadata un pasneegia

Latweeschi drangu beedribas.

Malsā 30 kap.

Seemas-swehtku dahwanas.
Wiħas grahmatu-boħdés dabunamas:

Anfitis un Greetina.

Jauka vafazina
par laikafawelli un niħażiġ preefch behr-
neem.
Pusħkota ar feschahm jaukahm pehroju-
bildehim un tħadu pat waħlu.
Malsā 40 kap.

Jaunibas preefudeenas.
Jauka dahwana
pasneegta wiżeem goħdigeem un klausigeem
behreneem.
Pusħkota ar feschahm jaukahm pehroju-
bildehim un tħadu pat waħlu.
Malsā 40 kap.

Behrni miħħulischi.

Ar feschahm loħi skaitahm pehroju bil-
dehim pusħkota.

Malsā 60 kap.

Bezahs mahes

wisslaistaħħas vafazinas.

Diwad سمیت vafasas
ar astoħab mħalliħaqm pehroju bildehim
preefch goħdigeem behreneem.

Malsā 50 kap.

Wiħas grahmatu-boħdés dabunamas:

Preefch rekrusħeem.

Iohħi laba un teżama roħas-grahmatu

mi derig paliġas preefch Kreevu wa-
lodas aħras eemahżiħiħanahs:

СЛОВАРЬ

УПОТРЕБИТЕЛЬНЫХ СЛОВЪ

И ВЫРАЖЕНИЙ

ВЪ РУССКОМъ И ЛАТИНСКОМъ

языкахъ.

Wairak letojani

wahrdū sun istekumu krahjums

Kreevu un Latweesħu walodā.

СОСТАВИЛЪ

ДМИТРИЙ МЕВЕСЬ,

Старший учителъ Рижской Городской Гимназии.

Malsā 30 kap.

Eiropas

Kreewusemes lantfahrte.

Oħra pahrlabota drua.

Malsā 50 kap.

Celte

mahjas grahmata

jeħbi

śnatnibas magasine

eefċi

3 nodahm, ar 1111 padomeem:

I. Saimneezibas un amatneezibas nodaha

ar 377 padomeem.

II. Semkopibas nodaha ar 284 padom.

III. Ahriħibas nodaha ar 450 padomeem.

Oħra pahrlabota drua.

Malsā 1 rub.

Sultans Sofimans

preefch

Sigetas.

Malsā 15 kap.

Basnizas un skohlas siinas.

Weens kungs, weena kritisiba, weena tisiba.

Rahditajš: Siinas. Kas ir mihlestiba? Druskaš. Misiones lapa.

Siinas.

Pehterburga. 24. Oktoberi Annas-ew. lutr. basniza swi-
na ja sawus 100 gadu pastahwibas-swehtkus. Basnizā bij deewa-
kalposchana, pee kuras dalibū nehma dauds svehtku weesu un ari
eelschleetu ministeris Makow's. Nöllinglo's mahzitajs runaja par
basnizas darboschanoħs pawaditħos għad-ħos, svehtku-sprediki fazijs Hesse
mahzitajs. Peħz pabeigtas deewakalposchanas bij goħda-meelastis
Annas-skohlas saħħe; generalis Seume issauza wefelibas muħfu Kun-
gam un Reisaram, un ministeris Makow's issafija weħleschanoħs, lai
Annas-basniza jo sekmig strahdà sawā jaunajā, nupat saħktā gad-
simteni. Ministera kungs atsina, ka ew. lutr. basniza svehtibā liħds-
strahdà pee wiċpahrigahs tehwijas plaußħanas, un apleezinajha ihpa-
fchi, ka lutr. basniza zaur skohlu, basnizu un feħtu kohpdama kohpi
iħsto tillibū. Schohs wahrdus ar pateizibu fanemdama sapulze issauza
wefelibas ministera kungam. Pirms aħsegħha proħjam, ministera kungs
weħl reiħi runaja un issauza wefelibas wiċċem ew. lutr. mahzitajeem
kreewu walst. Ministera runa buħtu muħfu walodā tā: „Zeenijami
lungi! Labprah eftu eeluhgsħanu paklausijis un dalibū neħmis pee
f scheem svehtkeem. Eelschleetu ministerijā deenedams, schim briħscham
f-ho ministeriju wadidams un zit u tizbi buħschanas pahrluhkodams
esmu dauds għad-ħos pahrlezzinajees, ka tik lab p-Annas-basnizas, ka
ari zitħas lutr. draudses muħfu walst wiċċas leetax toħp' westas uſ-
zigi un felmigi. To runaju ne wiħ tamdeħt, ka esmu eeluhgħi,
un lai jums patiktu, bet tamdeħt, ka esmu pahrlezzinajħi no tam, ko
klaiji issafu. Basnizas-padoħmes loħżekki un zeenijamee mahzitaji
ispilda sawu peenahkumu tik lab p-Annas-basnizas, ka ari draudses p-
lab-darigħiħ eestahdeħm. Juhfu us labbeem pamateem stahwoschahs
eestahħdes. Juhfu strahdnekkem amato u sziġi puhlejto, ir-aud-
najusħas walstij kreetnus un uſtizigus pawla tħnejek. Kā taħs ma-
nim uſtizetħas ministerijas wadons es newaru zitadi, kā tik lab p-Annas-basnizas
fawu peemħlibu un pilnigo goħdzeenibu pret Juhfu mahzitaju darbu
muħfu walst; manim ir-leel ppreks, ka to waru finnu dariħt Annas-
basnizas zeenijameem preeħx-stahweem, teem schi fapulzeetem Annas-
draudses loħżekkem un wiċċem liħds strahdnekkem zitħas draudses.
Uſtizigji weħloħs, ka zeenijamee lutr. mahzitaji pee sawas darboschā-
ħasħħas naħkonte ċerauditu tħodju pat fejmi un svehtibū wiċpahrigi
walstij par labu!“

Leepaja. Muħfu skohlu buħschana minnōt, waram f-ho labo
finu pasneegħt, ka nesen ir-peenents pateeffi swarīg spredums, proħti
— dibinah feschħlassu realskohlu. Schi jau daudsreis issafizitā weħ-
ħesħħanahs, dibinah tħodju skohlu, nebħħu wiħ tħi drikhs paklausija,
jo pilseħħas kasa ir-ripi plazinata zaur dasħħam wajjadidgħi bu-
weħm, ja Witte un Huecke bahrinu-nama direkxija nebħħu denu
preeħx schi nodohma isdarisħħan. Schis skohlas-nam ħas bħ-
weħħeħ us bahrinu-nama plasħċi grunti, par ko bahrini baudihs briħ-
mahzibas schiħi skohla. Tahdā wiħse bahrini, kam labaka apkeriba,
wareħs baudiħt labu mahzibu, un iſtaħħafees ar 15. gadu is schiħi skoh-
las waħra kigħi, neħħi is tagħid jekk skohlas. Jaunā realskohla
taproħxa tħodha, kād is taħs wareħħa eestħaħt Nihgas politech-
nikā.

(L. P.)
— 30. Oktoberi natureja Grohbinaś Kirspħeħles-skohlas-kom-
fija Leepajas Latweesħu skohlas-namā 4. kategorijas eksamu. Tikk
trihs jaunekki bij us schi eksamu atnħafuschi; diwi no Nihzes, Mikelis
Rosenberg un Jahnis Kraméhn, un weens no Bahrtas, Jahnis Kaire.
Wiċċi trihs pee schiħi pahrbandiħħan pastahweja. A. Starre.

Kuldigas skohlotaju konferenzes atbilde us teem wahrdem,
kas „Latw. Avischu“ Nr. 43. preeħ. pant. 87. rakstti un tħalli:
„Kād atkal Kuld. skoh. konferenz ēs-fażiż, ka jaundibinajam
kasa par labu nħak wiċċairak nħaklamai pa-audsei, un kād Siewert'a
Igs us scheem wahrdem dibinadamees kasa, ka „no dixiwoj scheem
Kursemes skohlotajeem pagehr pa dauds leelu tuvaku mihlestibū,“ it
ka tiee, sawu naudu eemakkadmi, tikk għadlu preeħx nħaklamahs

pa-audses, un ne par few pafċċem, tad aktal winam un Kuldigas
skohlotajeem gan nau pilniga taħsniba.

Us scheem wahrdeem es faku: Siewert'a tgħid buħtu taħsniba
us Kuldigas skohlotaju konferenzi atfał-tee, ja fħi konferenz ġe buħtu
f-zażiż: ka jaundibinajam kasa par labu nħak tħi wiċċi-weetu nħaklamai
pa-audsei, bet nu f-zażiż „wiċċairak“ nħaklamai pa-audsei.
Proħti, kād faku, ka aufħelsi (ta fħi konferenzi gabala meħħi nosault
toħs no nowada isweħletħoħs weetnekkus) wiċċairak no kalku kah-
taħs preti runā, kād preeħx skohlas wajjadibahm noudas prasa, waj-
tadeħħi leedsu, ka ari zitħi no f-żamieku kah-tas kalspeem liħdi
to pafċu fakfa? Jau ta wahrda deħi „wiċċairak“ Siewert'a tgħiġi ne-
wareja us Kuldigas konferenzi atfał-tee, un jo masak winsch to wa-
reja dariħt, kād fħi konferenz ġe tapa veerahdiż, ka kafa ari taga-
deejem skohlotajeem un winu pederigeem par labu nħak, ar tħi swa-
rigeem wahrdeem, ka fħihs konferenzes pat weżakais skohlotajeem, jau
59 gadus weż-żgħiex buhdams, pee kafas ppedaliyahs.

Ari Seżes mahzitaja tgħiġi westi preti runā Kuldigas skohlotajeem.
Waj Wagner'a kungs tad nezer, ka ar Deewa palihgi kasa
wairak labuma għadha nħaklamai pa-audsei, neħħi ta għadjei?

Gan arajs, pleħsumu taħbi, jau pirmi għad-ħos anglus plaus,
tomehr pilnigu plauħanu tħiġi p-Annas-basnizas, kā kasa ari tagħ-
deejem skohlotajeem gan buħs pilniga taħsniba.

Lai kafas leet jauna julkħana nezelahs, es Seżes mahzitaja
tgħiġi l-ħalli, kā winsch toħs wahrdus pant. 87. rind. 19 „un warbu
weħl wairak doħi neħħi pa 20 rubleem“ iż-żkien „Latw. Avises“. —
Tee skohlotaji, kureem statutu punktes nau peeminā, schohs wahrdus
ta fapratiħs, ka kasa to, ko speħħs, ari tħejha isdrarħihs un „war-
buħt“ nħaklamha għad-dohs wairak, neħħi pa 20 rubleem. To ta-
kasa 10 pirmajós għad-ħos nedriħkst dariħt peħz statutu § 20. —

W. Ġeċen,

Lipaki mahzitaj, Kuld. skoh. kon. preeħx-xedotaj.

Kursemes laukkohlu-wiresskomisija ir-f. g. Oktoberi Nr. 167
peesuħiżi wiċċam weetigħam skohlu-komisijsi räkstu, kas pah-
spreesħ un leel eewehroħt schiħi 7 punktes:

1) Pirmais p-żeppihejems pee „skohlas instrużiġi“ 8. paragrafa
nosafha, ka pagasta-skohla ja-usnem tee behri, kas pafċi, jeb ari kura
weżaki tani pagasta mihi, weenalga pee kura pagasta peerakstti. —
Us schiħi nosafijumu balistidamees dasħħi weżaki doħi sawus behrnus
par wasaru zitħos pagostħos deenestha un, kād seema nħak, nem atpakt
un pageħri, lai behri toħp' usnemti skohla. Schi behri, un to,
kurus wiċċi waħjadjeja peenent no zireem pagastem preeħx wa-
ħasħħas-darbeem, ir-dasħbi rihħ tħodha pulks, ka wiċċi newar skohla dabu
ruħmi. Leekie ir-ja-atraida; bet kurus tad buħs usluħkoħt ka leelus?

„Kursemes laukkohlu-wiresskomisija“ ir-fħi finn nolhemu tħadha
wiħse, ka skohla eestħajjot preeħx-roħka teem behrnejem, kas dixi
wajidu pafċi pagasta pastahwigi, t. i. gan mas to p-veħdejo waħar; scheem
behrnejem ir-preeħx-roħka pat preeħx teem pee pagasta pederigeem
behrnejem, kas nau pagasta mitu pafċi zaurn gadu, bet tħi us seemu pah-
nahku pafċi pagasta.

2) Skohlas instrużiġi 13. paragrafs aħseeds sawenneħoħt skoh-
lotaja-amatu ar-xfriħvera-amatu. Bet kād tħadha sawenneħoħt skoh-
lotaja-amatu ar-xfriħvera-amatu.

3) Weħl arween gadħas, ka skohlotaju loħne nau weħl tħi leela,
zif leelsai tai peħz skohlas-litum 10. paragrafa wiċċi-ħasħħas buħs buħt.
Ippafċi schi ġa-żon, ka skohlas waldeħni neħħi għad-did, kameħr
skohlotajis fahk scheħħajot pafċi fuħdseteem tamdeħt, ka loħne weħl
nħadha, kahdu skohlas-litum ir-nofażijs — kā to wiċċi-ħasħħas. Schi
finn skohlas-litum jaapeejha — ir-tad, kād skohlotajis nesuħħi setu
par likuma ne-eewehroħħanu. Ari nedriħkst ar skohlotajeem nolihgt
tħadħus lihgħumus, kas wareħu maġħrafha wiċċi loħni, jeb kurus
ee-preeħx pilnigu apreħx-ka. Bor peemħru nedriħkst ar skohlotajeem
nolihgt lihgħumus, lai wiċċi par nosafit mal-ħasfu apnemha għad-ħa
par fweż-żgħiex un malku skohlas-namħos. Skohlas apgaismosħan u ap-

ſildiſchana peekriht pee ſkohlaſ uſtureſchanas, par ko pehz ſkohlaſ-likuma 5. paragrafa jogahdā weenweenigi pagastam. Kout ari taħda ihpachiga ſalihgħanā ar ſkohlotaju nau pañiſam aileegta, tad to-mehr truhkumam fħini finn eestħajotees pagastam par to jogahdā.

4) Skohlotajeem, kas no kirspehles-ſkohlaſ-komisijaṁ ir-pa-gaidahm eelikti ſkohlotaja-amatā, waijoga pehz gada-laika buht pemedeteem deht galigas apstiprinaschanas.

5) Kirspehles-ſkohlaſ-komisijaṁ tohp usdohts, lai ſtingri uſ to luħko, ka ſkohlaſ- un pagasta-nams nebuhtu apakſch weena jumta; ihpachhi nebuhs apstiprinh tifex prekeſch jaunzelameem ſkohlaſ-na-meem, ja pagosti dohmatu uſ taħdu faweeneyofchanu (Skat. Instr. § 6.)

6) Pehz paueħles no. 28. Oktobera 1877. g. Nr. 183 ſkohlaſ-komisija war aprinka-teefahm pefuhihih peeklahjigas rekwizijas. Ia nu aprinka-teefas fħihs rekwizijas ne-eewehrotu, tad ſkohlaſ-komisijaṁ tohp luħgtas, lai par to neſuħdsah wiſpahrīgi, bet lai ſkaidri fiex, fihli iſſtahħidamas, ka ta leeta biżżejj. Par peemehru, kahdā leetā un kad rekwizijja aprinka-teefas pefuhiha; kapehz aprinka-teefas nau eewehroju fu rekwizijju u. t. vr. Skohlaſ-wiſkomisija tifex kad war taħdas fuħdibas taħlaq west, kad winai wiſs pilnigi finoħts.

7) Skohlaſ-komisijaṁ beidsoht tohp likits pee fids, lai ir-weenmeħre nomohdā par bibliotekahm jeb grahmata-frahtuwahm, ja winas ſkohlaſ rohnahs, ja tohp dibinatas, jeb ari grīb dibinah, — ka netaptu ſkohleneem pañneegtas ſkohdīgas un nepekkohjigas grahmataſ. — Lai nu waretu finaht, kahdā lafamahs grahmataſ prekeſch ſkohlaſ-bibliotekahm ir-jo derigas, ir-faſtaħdiħts īhpats „Rahditajš“ jeb liſte.

Peeſiħ meejum. „Rahditajš“, ko war dabuht iſkattrā weetigā ſkohlaſ-komisija, ir-ufsiħmetas kahdā 303 grahmataſ, kas mafkà 64 rubl. un 8 kap. — Taħad par scho ne wiſai leelo summu waretu ſkohlaſ few eegħadha jo labas lafamahs grahmataſ, zaure ko behrni un ari daſčh pee-audis wiħrs waretu faww garu un prahru mohdinah un jauteinah uſ teizamahm un derigohm finatnibahm.

Matkules pagastam bij 22. Oktoberi iħstena goħda- un preke-deena. Efsewħtija tai deenā jauno ſkohlaſ-namu. Uſ scho fweħtu un jaħku darbu bij bes Matkules pagasta laudihm atnħakħiżi zeen. Sabiles mahzitaj Glaeser's kgs, zeen. Semites mahzitaj Steinfeld's kgs, zeen. Kalnamuisħas d'simiskung v. Fock, ka Sabiles bas-niżiżas pehrmindera leeħekung un kirspehles-ſkohlaſ-komisija prekeſch-nekk. Peħz nodseadata dseesmas: „Teizi to Rungu, to goħdibas Reħnunu fweħtu“, uſrumajis zeen. Glaeser's mahzitaj weżakus, ka zaure ſkohlu naħħschoħt pee labakas Deewa atfihxchanas, pee gaismas un attihstibas, un taħad waroh zereħt, ka isauġschoħt kreetna pa-audse teħwiċi un Latweeħschu taħbi. Zeen, mahz. iſſafizija pateiżibu wiſeem, kas pee fħihs ſkohlaſ zeljħonas puħlejuschees un sweedrus leħijschi: muħsu angstrom Rungom un Reisaram par to ſemes-gabalu un bałkeem, kas prekeſch ſkohlaſ atweħleti, fainn-keem, amatnekeem un strahdnekeem par wiñu puħlinu; tad eefsewħtijis ſkohlaſ-namu ta-triħsweeniga Deewa waħrdā, lai fweħtiba buhtu wiſas weetās — no grunts liħds jumta tħixuram. Taħad zeen. Semites mahz. Steinfeld's kgs ſkohlotajam lizis pee fids, lai uſtizig iſau ġarbu strahdatu, peħz ta apustula Pahwila waħrdeem daridams: „Ja kam kahdā amat, tas lai paleek tai amatā; ja kas mahza, tas lai paleek tai mahz-ħanā“, (Rohm. 12, 7.), ka tee 120 behrni, kas tagad wiñna finn un wadisħanā nodohti, no wiñna mahzibas un pamahzisħchanas qaidiħs. Lai ſkohlotajis nemohħt Jesu par mahzitaju un meisteri, tad wareshoħt ſkohlaſ-behrneem derigas mahzibas pañneegħt. Taħad Kalnamuisħas d'simiskung atgħad-dinajis, lai ſkohlaſ-leetās nepekkistu un ne-apnikku, ka behrni isauġtu Deewam un zilwekeem par goħdu. — Ka monim fħabbi, tad Matkules ſkohla esoht prahwa un stalta ehka, kur eekħha wiſs pareiſi un kahrtiġi esoht eerikteħħts. Skohlaſ iſtabas esoht prahwas, ruħmigas un gaixħas, gulamahs iſtabas, ehdamahs iſtabas un maies kambaxi esoht labi; ari ſkohlotajam esoht deewegħan ruħmigas iſtabas. Bes bałkeem, ko Augsts Krohnis par welti denvi, un bes leezinekeem, ko pagasti fuhtijis, esoht iſgħajjis pee ſkohlaſ buhw, par stegekeem, falkeem, amatnekeem un weħl zitū buhw-materialu, liħds 2600 rubkeem. Par ſkohlotaju ir-Paune kgs un par palihgu Rundſtaa kgs, kas fħoruden no Irlawas seminarijas iſſtahjis.

Wařċawā ir-eeżalta komisja, kas apluħko ſkohlaſ-nomus un ari Schihdu luħgħanā-namus, waj tanis rohnahs labi un weseligs gaix. Komisja eefakku faww darbu pee Wařċawas Schihdu elemtar-ſkohlaħ, ko nofazz par „Kaidareem“. Schini finn komisja atradu b'reeħmigas leetā: Taħdu ſkohlu esoht Wařċawā liħds 400,

lix-xaż-za toħpoħt mahziti kahdi 10 tuħkst. Schihdu behrni no 6. — 10. d'sħiħwes-gadam. Schihdu behrni — ka bahiżin fabahxi u ſturotee gan-driħiż zauru deenu masas, tumfħas, netiħras un neskaidras iſtabiñas ar reebigu un newfeligu gaix. Skohlotaji, kas pelnoħt par daud's masu loħni, esoht pa leelakai datai tikkab meefigi, ka ari garigi pan-hiżi zilweki. Skohlaſ nestħawħoħt ne opakſch kahdas ſkohlaſ-waldeś, un mahzibas pastħawħoħt tifex eekħha tam, ka no galwas mahzotees gabalus is-Biħbeles un kahdus pantus Ħbreju walidā, ko behrni pa-wiſam neproħtoħt. — Biżżejj to eewehrojoh sproħtam a leeta, ka behrnejem japaniħiżi meefigi un garigi. Jerams, ka uſ prekeſhu schiħihs buħħanās jeb nebuħħanās taps pahrgħoħfitas un pahrlabotās.

Kas ir-mihlestiba?

Stahweju pee Baltijas juhrs. Wakaros atspihdeja wakara blħiġma, un meħnefis nolaidahs settiħas juhrs d'siħakħos d'siħumōs. Juhrs rahmi wiħra ja; tur atspihdeja fil-a debess-welwe, un swaigħni-tes mani fweżiżoja is-juhrs d'siħum.

Mani fids zilajahs uſ luħgħanahm; jo doħmas: „Jid jauka ir-schi pafau!“ — kas gan zits waretu buht fħihs doħmas, ka pateiżiba Deewam, kas scho pafauli radijs tif jauku, lai zaur to atsħiħum Wina speħzib.

Rohħas falku fes ħallihs settiħa uħdeni, kura meħnestiñ jau fil-għiġi biż-zaidees. Tumfħa naħħi kahdus iħlu ħallihs swaigħħan-az-żiġiñahm luħkojahs uſ mani no augħċas un is-uhdens spohġuta.

Auksta un tumfħa rudens naħħi, kura weħji kritiħħahs lapinax tħabina un d'sen; kura migla faww peleku apgehrbu pahrlahj par no-fokpteem laukeem un pee faww bahlahs roħħas wadha baigus un skumja. Ari mani fids pildiħahs ar skumja; — jo fħabbi naħħi naħħi tħalli is-żiġi ħallihs, — kura jaħi jaunibas laime is-diddi, — ka ta prekeſch manahm az-żiġi bahlā wakara blħiġma. Stahweju kahdā, kura wairi nau neħħadas zitħas żeriħas, ka tifex kahdā kieni u d'su d'esstra kapinā un uſ augħċamzel-ħanohs jaunā faww.

Nekad mani nebiji aix-ghażiħbusħas taħbi doħmas, „ka jau weż-za“ — un ari par to nema nesħħeħlojohs, jo jutu tuwojamees klu fu naħħi, kas nahk peħz d'sħiħwes druhsmahm; jutu droħħiħib u zeriħu, kas luħkojohs smaididama par naħħwes tumfħo klini — uſ gaix-ħo fweħtū muħħiħib.

Schi fause, kas tagad noreetejus, aktar uſleħks, „man-aw is-żiġi fawza d'esstraħħiħi rudens weħijs; bet prekeſch zilweka fids, kura jaunibas fuole noreetejus, ne-ati jaunijahs neweena deena wiſs ſemex; naħħi, kura nahk tif teħxam, ka fħi naħħi, war buht par ee-eesħanu muħħiħiġa meera mahjoffos, jeb jaunka apskaidrotā buħħanā, ko par fweħtumu fawzam. Nahwei tuvojotees no-eet wiſs ſemex fħihs d'sħiħwes fuole uſ muħħiħiġem laikeem. Weżumam, pelekar, migħla pilnam d'sħiħwes rudens-wakaram jau nawa neħħada iħsta star, neħħada prekeħxa spohħiħuma no miħla fawlkies. D'sħiħwes- un miħlestibas-faule no-eet ar jaunibas wakora-blħiġmu. Zil karsta un farħana ta ari buħtu, zil jaunki ta muħħu doħmu wiħnōs un darbōs spihdetu — ta is-diddest. — un naħħi un fħausmas ir-tad muħħu beedri. Mif miħlestib! zilwekk fis-ħalli, kadejk ir-ta deenā, ko tawa miħligħa, salda gaixma opstaro, tif ihha un tif degħoħcha? kadejk ta-naħħi, kas peħz tewihs nahk, tif gara un tif fħausmiga?!

Taħad es doħmaju! Weħijs fahla, it ka faww speħħi kieni meħġinad, tħalli fuħġi, un fazeħla juhrā bangas, kas weldamahs pee ok-miex ħallihs un putas meħtaja. Tumfa apklahja tagad wiſi ap-gabalu un neweena d'sħiħwibha nebiji d'siħħadha nedu manama; tifex kahdha ugħiġi pastarpahm atspihdeja. Man eekrita prahħa fweħtū rakklu waħrdu: „Seme biż-żiġi tħalli un ne-ixx-ħalli, un tumfħiha to apklahja.“

Tumfħiha! kahdā fħausmigħi waħrdu! Bai tai nabaga semei, tumfħiha ir-winas beħdigeż liktens! Gaixmas, kas mohħina wiñna jaunkum, wiñna d'sħiħwes-speħħi, gaixmas wiñna pañċha nawa; to wiñna fanem no zitħas swaigħħes, kas taħlu taħlu pa gaixli idinħas un ma jidu tumfħo ſemex-loħdi fewi weli liħds, to wadidama pa noteik-temm zejzeem. —

Ak, schi nosħħeħlojama semei; wiñna speħħi dużeja, tumfħiha qu-leja wiñna d'siħum, liħds Deewas prekeſch wiñna fazzija to swaigħi waħrdu: „Lai toħp għiex!“

Miħlestib, dweħsej-ġiex gaix, schi dabas leelais un fweħtā is-nofleypus, mohħina seewas firdi speħħi, kas tur, pañċha nesħħoħt, dużeja liħds schim.

Kas ir mihestiba?

Kas ir mihestiba wihra firdi? Kura feewa gan eedrohchinatohs us scho jautajeenu atbildeht? — Bet kas ir mihestiba feewas firdi?

To es winâ kusâ wakara pahrdohmaju, un ta joutaju: Atbildi us to, mana firds; atbildi daba; atbildeet, manas dsihwes peedishwojumi, un tee, kuri manim stahstii!

„Newaijadsetu neweenai lousibai notilt bes ihstas mihestibas” — zil daudskahrt esmu fawem behrneem, sawahm jaunibas draudsenehm — gan wahrdos, gan rafsdos — schohs wahrdus minejusi! —

Bet kad nu apluhkojam zilweku dsihwi pilna pateefibâ, ka senak notizis un wehl tagad noteek, tad atrohnam, ka dauds, lohti dauds laulibas-kahrtâ eestahj bes ihstas mihestibas. Pee kreetneem, gohdi-geem zilwekeem ari tahdas laulibas war labi isdohtees, kaut gan ihstahs mihestibas truhka, jo behdâs un preeks dasita dsihwe dsemde mihestibu.

Mihlestiba ir muhsu dsihwes gaifmas- un filtuma-awots; bes mihestibas muhsu dsihwe panikhst, un paechi nogrimstam naftumfibâ, pehdigâ fajukschana!

Bet no kurenes gan schis awots iswerd? — To nesinatum paechi no fewis; tapat ka nesinatum, no kurenes nahk schis paechles gaifma, kas mums parahdahs par fauli, par spohschumu un par uguni.

Mihlestiba ir tas warenais spehks, bes kura wisu tautibu attihstiba un isgliktiba nau eespehjama; tapat ka leesma bes uguns newar zeltees, ta ari pee zilweku attihstibas newar panahlt neka laba bes mihestibas.

Ka faule zilweku dsihwè, ta iraid svehta jaunibas mihestiba muhsu firdis — mohdinadama fapraschanu un atfischchanu. Eelsch mums rohnahs tikai tad gaifma, kad mihestjam! Ko spehjam dariht, labu jeb taunu, to tikai tad atfistam, kad mihestiba eesch mums mahjo, tiklab ka seme, kad faules-stari us winu noloindahs, atmohdahs un attina, ka spehja nest sahli un augus, un ustureht lohpus un swerhus wirs semes un goissâ. Zaur faules-storeem tohp seme un mehnefis, kuri zitadi ir tumschi, par spihdoschahm swaigsnehm pee debess-welwes; ta ir skaidrahs feeweschu dohmas atspihdums no mihestibas gaifmas. Un ka mehnefis, apspihdehts no selta faules gaifmas, rahda paechlei fauw wirspsi ar kalneem un leisahm, ta rahda attapiga feewa paechlei fauw dohmas un juhtas, kas apgaismotas no mihestibas storeem.

Wiss, kas kustahs, dsihwo un preezajahs feewas firdi, tas kustahs, dsihwo un preezajahs tikai zaur winas dsihwes fauli, zaur winas mihestibu. Kad ari muhscham tahu, ka faule no semes, tatschu mihestibas spehks ir muhscham spehjigs feewas firdi. Kad ari tumschi mahkon fazelahs pulstoschâs kruhtis, tad tee drihs nosuhd un pahrwehrschahs leetus-strauemes — asarâs, un pehz leetus atspihd atkal faule — mihestiba. — Tadehk mihestiba ir lihdsiga faule, kura is muhschigahs tahlenes fauw starus pee mums raididama raida.

Zauliba ir mihestibas mihligâ leesma us fainmeezibas uguns-kuhra.

Gaifma faime, meers un weenpraktiba mahjas zelohs tikai no schihs leesmas. Katriis malzinsch uhdena, katriis kumofinsch maisites dabu fauw svehtibu — zaur mihestibu. Kur mihestiba neleefmo, tur fasalst par ledus-tayu filia dwascha, kas nahk is zilmeka kruhts; tur nosalst wifas pukites — wifas labas zeribas. Familija bes mihestibas nau nekahda familija, bet tikai ka kahds nejauschti kohpâ fawestis zilweku pulzinsch. Un ka uguns wirs uguns-kuhra ehdeenu dara bau-damu, ap kuru wisu familijas lohzelki fapulzejahs weenpraktiba, ta dara mihestiba wisu dsihwi bau-damu un par faweenoschanahs fawteem, kurus ta faweno.

Seewas usdewums ir foimneezibas svehtu uguni ustureht. Ari familijas mihestibas uguni kohpt ir feewas peenahkums.

Nama-mahte, kura mihibâ un ar labpatifschchanu preeksch faweeem pohrtiku sagahdâ un par wineem ruhpejahs, ir preesterene, un uguns-kuhrs ir winas altaris. Tadehk ir feewas peenahkums, us schi altara uguni luhkotees ar wehribu, un to kohpt un fargaht ar ruhpibu.

Uguni un mihestibu, schohs wifas dsihwes, wifas attihstibas, wifa fkoistuma, wifas laimes pamatus waijaga fargaht un glaboh, loi nepozelahs nefawaldami un nepahrwehrschahs pelnos wifus, kas taahn peenahkabs fildiht, attihsiht un glihloht.

Kad jaunibas mihestiba ir faulite, kas mohdina augstaku dsihwibu un dsihwi; kad laulatas draudsenes pateefigâ, peemihligâ mihestiba ir leesma, un gaifma us familijas galda: tad ir wehl weena zita mihestiba — ari ta ir leesma, ugurij lihdsiga. Bet wina ir nokra-

tijusi fauas faites, kas faistija peenahkumu, apsau un atfischchanu, un plohsahs, ka kahda pohtitaja, zaur firdi un namu, kur wojadseja svehtigi mahjoht.

Schi newaldamâ leesma, kas ar tuhksostch uguns-mehlehm us-schaujahs; kas dsihwes spehkus aprij ar tuhksostch-kahrtigahm fahpehm, un no wifa, kas reis bija jauks un mihlig, neneeka ne-atstahj, ka tikai vihshlu kohpinu: — schi leesma ir taunahs fahribas un eckahroschana — pohtsa-uguns.

Mihlestibas svehtu uguni usstizigi fargaht, ka ta newaldomi ne-pazelahs un nepaleek par fahribas leesmu. — ir katas feewas peenahkums, ir winas kahrtai svehts usdewums.

Wai — ak woi tai nabaga firdi, kas scho peenahkumu nokawea!! Dascha nelaimiga jaunekle, — kas scho svehtu leesmu neprata peekohpt, reds fauw laimi fasalstam nahwes aufstumâ; dasch jau-neklis weegsprahligi oisimirsa fauw beswainib fargaht, reds to us muhschu isnihkstam nefawaldita fahribas-leesma. Kahribas-leesma mums rahdahs daschbrihd swaigsne esam, jeb faules gaifchums; bet, no paechligahm leetahm usturedamahs, wina isnihkst, ak zil drihs is-nihkst! Kad fahribas-uguns dascham jo jauka leekahs un preeksch wina azihm mirdseht mirds, tad tomehr ta jau ir ispohtijusi muhsu schis paechles laimi un nahkamo lablahschana. Melni duhmi apseds drihs leesmu, kas mums toni azumirkli israhdiyahs par miedsofchhu dimanta gabalu; tumschi putelli lidojahs apkahrt; — leesma wehl reisi pazelahs, bet winas spihdums tohp masaks un masaks; pati saplohl, un ko atstahj, ir — velni un drupas.

Mihlestiba un gaifma! teesham juhs esat mahfas. Gaifma ir mihestiba redsamâ, un mihestiba ir gaifma neredsamâ paechle! — Bet kas juhs esat, juhs zilwezes attihstibas leelahs dibinatajos; kur un ka juhs zelatees, — kas grib to pilnigi isfaidroht?!

Deews lika schai naboga tumschi semei zaur faules-gaifmas spehku tapt par feedoschhu dsihwes- un laimes-weetu; Deews lika zilweka kruhtis zaur mihestibas svehtu spehku usseedeht wifam, kas ir jauks un labs, un kas muhs laimodams aplaimo.

Mihlestiba un gaifma ir Deewa schelastibas un wiesspehzbias wehstnefchi, ir awoti, kas is Wina muhschigahs buhshanas mirdami werd. Gaifma un mihestiba ir Deewa engeli, kas mums nihzigeem radijumeem paechlina ta Muhschigâ gohdbiu. Ka faules spohschums un wakara blahsma, ka mehnefis un swaigsues mums atspihd is uhdens wifus, ta atspihd pa dalki Deewa ne-isdibinajamâ mihestiba is muhsu kruhtihm, — kad pateefigi mihestjam. Un ka gaifmas stari, it ka kahds tilts faweno semi un fauli, ta ir mihestiba tas tilts, kas faweno Deewu un zilweka dwehselfi.

Tikai zaur gaifmu atfistam paechli; tikai zaur mihestibu — Deewu. jo „kas eeksch mihestibas paleek, tas paleek eeksch Deewa yn Deews eeksch wina.”

Kamdeht tad behdajohs, ka pehz jaunibas faules janahk wezumâ un nahwes kusai, tumschi naktij? Turesimees pee Ta, kas mihestiba muhs wada zaur scho naktumfibi us muhschigu gaifmu!

Kas eeksch Deewa paleek, paleek ari eeksch mihestibas; Deews ir ta mihestiba; Deews ir ta gaifma — schini un wina buhshana.

Beeschuls.

1519. gadâ pirmo reisi ar Lutern Altenburgâ farunadamees Miltz's dabuja atsift wina jautro garu un skaidro mahzib, tapehz tam fazija: „Ak, mihsais Mohrtin, — es dohmaju, ka tu es wezs, firms mahzitajs, kas aiskrafhnâ sehch un gudro; bet nu redsu, ka es jauns un spehjigs wihrs! Kad man 25 tuhst, kara-wihru klah buhtu, ir tad wehl bihtohs tewi aiswest zaur Wahzemi us Rohmu.”

Spahneeshi un Rohmeechi, Rahisi V. pawadidami, bij fmeh-juschees par nabaga kaledo-dehlu (ta tee Luteru falksch). Bet Keisars, gudroks buhdams un tahlaki redsedams, us teem fazija: „Smeijeeetes til fmehjeetees! tas muhschigahs ihfa laikâ basnizâ un walsti fazeles leelaku trohfsni, neka wina tehws wifâ fawâ muhschâ fmehde ar fauw ahmaru.”

1.

Iau salahs lapaš nobiruschás,
Iau pukites ir nowihtuschás, —
Iau seemo klahu atsteidschás,
Iau wiſe us duſu fataſchás. —

2.

Mehs ar' reis dſihwoht nobeigſim
Un ſemes klehpi dufesim;
Bet „tiziba“, ka zeffimees,
Tik lihds la paſt'ra deen' at-ees. St...p...s.

M i ſ i o n e s I a p a.

Kapehz mehs misiones-darbu strahdajam?

1. Tim. 2, 4.—7. Deewſ grib, ka wiſi zilweki tohp isglahbti un nahk pee pateſibas atſihſhanas, jo weens Deewſ ir un weens widutajs ſtarp Deewu un zilwekeem: tas zilweks Jeſus Kristus, kas ſewi paſchu ir nodewis par atpirkſhanas-makſu preefſch wiſeem par leezibu ſawā laika, uſ ko es eſmu eezelts par paſludinataju un apuſtuli (es ſatku to pateſibas eekſch Kristus un nemeloju), par mahzitaju paganem eekſch tizibas un pateſibas.

Mihlee misiones draugi! ſtarp teem daudſkahrtigeem Biſheles wahrdeem, kas par mifioni mahza, ka: eita pa wiſu paſauli un paſludinajet to ewangeliſumu wiſai rodibai (Mark. 16, 5); man wehl zitas awis, taſh nau no ſchihs kuhts; ari taſh man buhs atwest (John. 10, 16); plaujamā gan dauds, bet maſ plahweju. Tapehz luhdſeet to plaujamā Kungu, ka tas darbineekus gribetu ifſiſt pee ſawa plaujamā (Mat. 10, 38); tom preezes wahrdam buhs paſludinatam tapt ſtarp wiſahm tautahm (Mark. 13, 10); tas wiſu minehts wahrds ir ka kahda elmentar-mahziba par mifioni. Kad nu mums tāpat eet, ka apuſtuls no Ebreiem rakſta 5, 12: mums, lam ſen ſaikeem peenahkabs mahzitajeem buht, atkal waijaga, ka tohpam mahziti, kahdas ir taſh virmahs Deewa-wahrdu ſahkumas-mahzibas, un mums wehl peena waijaga un ne zectas mahzibas, — tad lai no ſcheem mahzibas ſahkumia-wahrdeem atbildi nemamees tai jautaſchanat: ka pehz muſus misiones-darbs jaſtrahdā?

- 1) Tapehz, ka Deewſ to grib;
- 2) Tapehz, ka wiſeem zilwekeem buhs isglahbteem tapt;
- 3) Tapehz, ka tas weenigais glahbejs ir Jeſus Kristus;
- 4) Tapehz, ka muſu paſchu ſirds muhs ſpeesch.

1) Deewſ grib, ka wiſi zilweki tohp isglahbti. Wiſi zilweki: pagani ka Juhdi, melni ka balti, Australeefchi ka Eiroopeefchi, mahzitas ka nemahzitas tautas; Deewſ grib, ka wiſi tohp isglahbti. Deewa-walſtibai buhs ifſleſtees pahr wiſu paſauli. Tas darbs, kas ſho Deewa padohmu grib ifſwest, ir misiones-darbs; tas nau zehlees no zilweku prahta, bet no Deewa ſirds; mehs strahdajam misiones-darbu tapehz, ka Deewſ to grib. Ko Deewſ grib, to wiſch ari padara. Tapehz wiſch ſawu weenpeedſimuscho dehlu dewis, to wiſu-dahrgalo mantu, kas wiſam bij. Bet mehs efam Deewa-behri un kolpi, mums tas pats jagrib, ko Deewſ grib; ja zilweks negrib, ko Deewſ grib, tad wiſch ir Deewa preſineeks; ja zilweks gitadi grib, neka Deewſ, tad wiſch grehko. Ja mehs negribam misiones-darbu strahdah, tad mehs efam Deewa preſineeki un grehkojam. Kad tas Deewa dehls misiones-darbu eestahdija, tad wiſch nefazijs: ja juhſ gribat, ja juſus patihk, tad eita un darait wiſus laudis par maneem mahzileem, bet wiſch to mums paſehlejis, lai eimam un to daram. Misiones-darbs mums paſehlehts. Tu luhdſi: taws prahts lai noteek; waj taſhda luhgſhana war pateſiga buht, ja tu negribi, ka wiſi zilweki tohp isglahbti un atraujees no ta darba, ko Deewſ paſehlejis? Jo tewim neween ja ſaka: es gribu, ko Deewſ grib; bet tewim taſh Deewa prahts ari ja-dara ta Deewa gribefchana ir ſpehks, kas tauw gribefchana ſpehzigu dara un ſpeesch, ta ka uhdens jeb wehſch ſudmalu ritenus dſen. Preefſch kahdeem 800 gadeem weens muhſis, Pehteris no Amieka, no ſwehtas ſemes paſnahzis, wiſas Eiropas ſemes zaurſtaigaja, ſludinadams no teem waras-barbeam, ko Turki tur darija teem kristiteem, peerahdidiams, ka kristitahm tautahm tas par leelalo launu buhtu, ja to ſemi, kur Kristus ſtaigajis, pametru Kristus eenaidneeku rohlaſ. No paſhewſta Urban'a II. Klemontē, Frantschu-ſemē, fa-ajzinati, un no wiſa karā pret Turkeem uſſkubinati, tuhktoschi brehza „Deewſ to grib“, un ſchi apleezinachana bij tik ſpehzig, ka laudis pa ſimts-tuhktoscheem zaur 200 gadeem ifgahjo uſ rihtu-ſemehm, kaxoht pret netiſigeem. Un tur wehl Deewa prahts nebiji tik ſkaidri ſinams; bet tas ir Deewa ſkaidrais in atlahts Deewa prahts, ka ar garigeem eerohtſcheem iſeimam pret ta

wella tumſibas waldbu. Deewſ grib misiones-darbu. Deewſ grib, tapehz man ari buhſ grib eht.

2) Bet kapehz Deewſ grib misiones darbu? Tapehz, ka wiſeem zilwekeem buhs isglahbteem tapt. Un kapehz Deewam ir taſhds prahts pret wiſeem? Tapehz, ka wiſeem Deewa peſiſchana ſaijaga un Deewſ to paſuduſcho paſauli mihle; jo Deewſ ir ta mihleſtiba. Schi Deewa mihleſtiba tik pat leela un ſwehtia la pats Deewſ. Schi Deewa mihleſtiba ſwehtais Bahwils gribedams mums iſtahſtih, runa no wiſas platuma, augſtuma un dſtuma (Eſaj. 3, 18): Tas ir wiſas platums, ka wiſa wiſu to ſonem, lam zilweka wahrds ir, un grib isglahbti wiſus grehziuekus. Deewſ ir ta mihleſtiba neween pret mums, bet pret wiſeem, ka ſumſibā un naheſ-ehnā miht. Tik lohti Deewſ to paſauli ir mihlejis, ka wiſch ſawu ween-peedſimuscho dehlu dewis. Schi Deewa mihleſtibas platumu mehs newaram apkert, tapehz ka muſu ſirdis tik ſchauras, un ſawus tuwakohs ween mihlejam. Ja mehs negribam, ka wiſi zilweki tohp isglahbti, tad ta waina ir ta, ka Deewa mihleſtiba wehl nau iſleeta muſu ſirdis. Misiones-darbs to Deewa peſiſchana wiſeem zilwekeem grib atneſt, ka ſirdſſehehligais Samarits wiſu wiſu meefu un dwehſeles pohtu, kas uſ paganeem, tohs nospeedams, gut, grib uſwahreht. Bet waj juhſ ſchlektat, paganeem juhſu palihgu ne-efam waijadſigu? Pohts, kas paganus noſpeesch, ſchinis ihſos wahrds ſanemams: pagani nepaſiſt to dſihwo Deewu, tapehz tee neka neſin no zilweka wehrtibas, tapehz tee nezeeni zilweka dſihwibu. Tapehz pee wiſahm paganu tautahm walda breeſmiga wehrgu-buhſchano, neſchelhigai ſirds pret nabageem, wezeem un flimeem, beſgaligi kari un afins-iſleefchana, wihi nijina ſawas ſeewas, waldneeki ſpeesch un waija ſawus paſalneekus. Tahdu pohtu lai peerahdam, ſtabſtida mi, no ihpacheem notikumeem. Lai azis greeſham papreefſch uſ Nihnu. Kantonen waldbas apgabala weenai familijsai no Haka-zilts peedſem meitens, trefchais, ko wezakee peedſiſhwojufchi. Wiſi kurne: „atkal meitens“ tehwſ ar ſirds-fahpēh ſiſauzahs, „uſ pohtia dſimui“. Ja, kaut wiſch buhtu puſens, tas man buhtu patwehrums wezumā, un gahtatu par manu dwehſeli pehz naheſ, „lai to meitens nomaitajam!“ Wezā mahte nabagu behrninu nomaita un eroht kaut kahdā weetā ſemē. Waj taſh das leetas ari daschureis noteek? Ta mehs jautajam misionaram. Ta atbilde ſkan: ſtarp Haleſcheem meiteau-nomaitaſchana ta eeraduſi, ka ſtarp 10 familijsahm 8 rohnahs, luxas weena jeb wairak meitens nomaitatas, ta ka dauds jauneem wiſreem jau Jamekla ſeewas ſtarp meitahm no Punti-zilts. Indija mahte peedſimſt dwihiſchi: weens puſens, ohtris nereditgs meitens. Misionaram, kas to ſeewu apmekle, wiſa ſcheljohahs, ka Deewſ pret wiſu duſmas tur, wiſai nedewis diwi puſenus. Pehz kahdahm deenahm misionars atfal nahk un atrohn meitens ween ſchuhpuſi gulam. Kur tas puſens? ta wiſch waža. Mahte atbild: „to es eſmu Ganges-upē ſweeduſi, Deewa duſmas remdeht.“ Schauſchalas paſraem ewangeliſuma wehſtneſi; wiſch waža wehl: „apehz tad weſelo puſeni un ne labali nereditgs meitens?“ „Ja es tam Deewam nedohu to labalo, kas man ir, tad wiſa duſmas paſliku jo leelakas,“ mahte atbildeja, ſaplohsidama ſawus matus, un kruhtis ſiſdama un laukdama pehz ta jauka puſenſcha. Lai ſkatamees uſ Wakar-Afriku. Tur wihrs no miris puſ-muhſchā. Tas pehz turenes mahnu-tizibas nau notizijs beſwainas. Kahds wiſu buhs apbuhris, tapehz wiſam tik ahtri bij ja-mirſt. Suhta pehz burwja; tas pehz kahda brihtina wezo ſeewinu peerahda par wainigo. Wiſa leedsahs, bet neweens wiſai netijs nabadſite ſafeeta tohp upē noſlihziata! Lai greeſchamees uſ Afrikas rihta-juhrmalu. Tur kaps iſrakts, kur glabahs brihwzilwelu, kas no miris; ar wiſu lihds diwi dſihwi wehrgi tohp ayraſti, weens wihrifchis, lam zirwi rohla eelkis, lai ſawam lungam miſlä mironu ſemē gahdā par malku preefſch kurinachana, ohtris ſeewiſchis, kas nelaika galvu tura, lai wiſa muhſchā kafpo wiſa meefas-fahribahm. —

(Turymat beigums.)

Sen gaibitois rudenis atnagi, Iai maretu lausineekemento hypseen minu suhu paroofars publau un geuhko mafaras dubu atnafas, ar sanahm bagatahm dachvanahm apirana un lehtis pildama. Ko rudenis naro atnagi, ko winsch naro iu audvis: gan faldus abholus, gan seta graudatus, gan linn Johristi, gan laukatu tuloniti; het wiach ar ihos atpedis jaatu rigus-tatu, tupois rubens-tigus. Kantis gohigs saimette astaith suveen usibigenee gahjeen kethu deenu vreestih tigus. Boinih pats ar lavo fatumegi ori netaonejehs us tigus nobraust.

Ras Iai ari mahās pale? Ratrum likaħs u tigur nostiġaħt, lied-jiexxu puċċa ppresejtes. Biexxun tur ħawixx baridjanas: iċhim tas pħarodhom, kom tas pħiġi kien; iċċim malixx-je cem-toms, kom ar liggawha jaġistekk; fatrix ir jautris u ppresej, jo wiñxfi ir tirħnejnej.

Wei muħlu jaġimekk, fa' għidha rabb, ir-av fuu ġejnejn tħad lu bixx u tajad braġġ u m'hux. Giġi mejjet ar fuu fuu minn-nadja, mettu eftu imiexx ratib, dekkx par tħalli u bata, patte wiñxfi web goxwi, so tħapsek kollu b'did. Biex h sev f'retnejn tħaqbi,

uf tirgus nöpiris, Deelus winam deesgan eßhamo fnechtijis. Uri
fionnege nau ſinta per pifchmas hjuſe; rati plini ar pifch
meen; ari kump exaufdu, lai roaretu uj githa noſit, lab batte
metianc nöfha brash'i prejmetci — marchut ari, lai waretu fnechtos
wafaros galich'i aljodſinat, tad wazis "Mahias mecfis" tapalasa.
Ralli-patata eraugan ðivi ſophia; laifam buh'g tirgū piftas
Mahetmu wafarom.

Tas jits, tas ui libbes rebant, nam ihuſhi iflaibrojumis;
Lai tif frechtu qila uſmet, gan fatria ſapratih.

卷之三

